DARBININKAS

LXIII, Nr. 34
Rugsėjo — September 9, 1988 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

Savaitės įvykiai

Komunistų partijos organas "Pravda" straipsniu įspėjo sovietinės Estijos politinių disidentų tarpe pasislėpusius "antisocialistinius ir nacionalistinius demagogus ir socializmo priešus", kurie pasislėpę po persitvarkymo skraiste, skleidžia prieš socializmą nukreiptus neapykantos nuodus. Laikraštis citavo Estijos partijos ideologą Indrek Toome, kad reikia kooperuoti su Populiariu frontu, ir gyrė frontą, kad jis persitvarkymo dvasioje iškelia iki tol draustas temas.

Vilniaus Vingio parke vykusias rugpjūčio 23 d. demonstracijas paminėjo ir "Newsweek" žurnalas rugsėjo 5 beveik 2/3 psl. straipsniu.

Švedijos Svenmskfilmindustri buv. prezidentas Kenne Fant, nuo seno besidomįs Sov. S-goj dingusio švedų diplomato Raoul Wallenberg likimu, teigia, kad pagal Vakaruose esančių liudininkų pareiškimus "senas, Skandinavijos diplomatas", gelbėjęs Budapešto žydus II Pasaulinio karo metu 1986 gruodžio 22 buvo gydomas nuo kojos nušalimo prie Kinijos sienos esančios Blagovelščensk darbo stovyklos ligoninėj. Kiti liudininkai teigia, kad Wallenberg atitinkąs asmuo 1978 m. nuo vasario iki gruodžio mėn. buvo gydomas Blagoveščensk psichiatrinėj ligoninėj prie darbo stovyklos. Fant šiuos parodymus yra pateikęs Švedijos užsienių reikalų ministerijai.

Afganistane prie Kunduz miesto vyksta smarkios kautynės su partizanais. Miesto įgulai padėti buvo pasiųsta apie 4000 prezidento apsaugos karių. Keli tos provincijos partijos pareigūnai buvo pašalinti, nes partizanam pavyko įsiveržti į miestą.

JAV apkaltino Sov. S-gą kad ji, nepaisydama Genevoj pasiektų susitarimų, ir toliau siunčia iš Sov. S-gos karo lėktuvus partizanų bazėm puldinėti.

Pietų Afrika pagal pasiektą susitarimą su Angola atitraukė savo kariuomenę iš Angolos.

Į Čilės prezidentus armija ir policija oficialiai pasiūlė dabar kraštą valdantį prezidentą gen. Augusto Pinochet. Rinkimai įvyks spalio 5.

Britanijoj, nepaisant Vakarų Vokietijoj per aviacijos šventę įvykusios Italijos lėktuvų katastrofos, per kurią žuvo 49 ir buvo sužeista 363 žmonės, vyko Nato aviacijos šventė, kurioj pirmą kartą dalyvavo ir Sov. S-gos karo lakūnai su MIG-29 lėktuvai.

Burmoj ir toliau vyksta anarchistiniai išpuoliai prieš vyriausybę, reikalaujant, kad ji atsistatydintų ir kad į kraštą būtų grąžinta demokratija.

Marokas ir prieš jį dėl vakarų Saharos priklausomybės kovoją Polisario partizanai pritarė J. T. planui paskelbti paliaubas ir įvykdyti gyventojų atsiklausimą dėl tos srities ateities.

Izraelis uždarė Vakariniame Jordano krante veikusias darbo unijas ir labdarybės organizacijas, nes jos rėmusios teroristus.

PLO pirmininkui Yasir Arafat ištikimos grupės pritarė egzilinės palestiniečių vyriausybės sudarymui ir numato šį klausimą rugsėjo mėn. pateikti svarstyti PLO tarybai, arba parlamentui.

KRIKŠČIONYBĖS KELIAS PAS MUS BUVO SUNKUS

Iš Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos Nr. 73

Pradedame spausdinti Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos 74 numerį, kuris okupuotoje Lietuvoje pasirodė praeitų metų liepos 12 dieną.

Šiame numeryje randame: Dėkojame, Laužyti kryžiai, Jubiliejus ir neprašyti padėjėjai, Pareiškimai ir protestai, Kratos ir tardymai, Mūsų kaliniai, žinios iš vyskupijų.

Iš originalo perrašė Lietuvių Informacijos Centras ir padauginęs išsiuntinėjo lietuviškai spaudai. Numeris turi 47 puslapius.

Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika eina nuo 1972 metų ir yra pagrindinis pogrindžio laikraštis, gi laisvame pasaulyje Kronika labiausiai išgarsino Lietuvą.

-o-

DĖKOJAME

Šv. Tėve, dėkojame už meilę mūsų Tėvynei ir jos Bažnyčiai, parodytą minint Lietuvos Krikšto 600 metines.

Jūsų malda, dėmesys ir meilė Lietuvai bus mums atrama, tęsiant 600 metų ištikimybės Apaštalų Sostui tradiciją. Pažadame, kad, sekdami protėvių pavyzdžiu padarysime viską, kad ateizmo bangos neatplėštų mūsų Tėvynės nuo šv. Petro uolos, kaip praeityje jos nepajėgė atplėšti protestantizmas ir provoslavija.

Visada malda ir meile lydėsime Jūsų Šventenybę sunkiame Jūsų šventų pareigų kelyje.

Katalikiška Lietuva

-o-

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie prisiminė katalikišką Lietuvą, švenčiančią savo Krikšto 600 metų jubiliejų:

JAV, Brazilijos, Anglijos ir kitų kraštų konferencijoms, Pasaulio Vienuolijų viršininkų tarybai, paskelbusiems ir pravedusiems maldų diens už Lietuvą ir jos Bažnyčią.

Dėkojame jų Eminencijoms kardinolams ir vyskupams, norėjusiems atvykti į Vilniuje vykusias pagrindines jubiliejaus iškilmes: Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininkui kardinolui Hopneriui, Chicagos kardinolui, didžiam Lietuvos bičiuliui Bernardin, Lenkijos Primui J. Glempui, vienos arkivyskupui Giores ir daugeliui kitų. Jums nebuvo leista dalyvauti jubiliejaus iškilmėse, tačiau katalikiška Lietuva visada Jūsų lauks kaip brangiausių svečių.

Nuoširdžiai dėkojame vyriausybių vadovams, prisimenantiems Lietuvą ir jos Krikšto Jubiliejų: Australijos Senatui, JAV Prezidentui R. Reaganui.

Padėka visiems asmenims ir organizacijoms, prisiminusioms Lietuvos Krikšto sukaktį JAV, VFR, Šveicarijoje, Austrijoje, Airijoje ir kituose kraštuose.

Ypatingai esame dėkingi 66 JAV Kongresmenams Jubiliejaus proga laišku besikreipusiems į TSRS CK Generalinį Sekretorių Michailą Gorbačiovą kunigų sąžinės belaisvių išlaisvinimo iš sovietinių lagerių reikalu.

Teatlygina visiems gerasis Dievas!

LAUŽYTI KRYŽIAI

Kai keliaudami gimtosios žemės kloniais pakelėje išvystame didžiulį, plačiašakį, šimtametį ąžuolą, nejučiomis pagalvojame: jis stovi, tiek metų ošia, o mes karta po kartos praeiname... toks ąžuolas yra ir krikščionybė jau 600 metų giliai suleidusi šaknis į mūsų žemę.

Krikščionybė — tai Kristus, atėjęs į mūsų šalį, į mūsų pastoges, į mūsų širdis. Tai Kristus, atnešęs šviesą mūsų protui, praskleidęs, jaudinančius be išimties kiekvieną žmogų: iš kur pasaulis? iš kur aš pats? kas mus laukia po mirties? koks aš turiu būti?

Tai Kristus, parodęs kelią, kaip žmogus gali tapti laimingu, tikrai ir amžinai laimingu. Tai Kristus, tapęs mūsų draugu, kuris niekada neapvils; tapęs mūsų vadu klaidžiose gyvenimo kryžkelėse; tapęs mūsų paguoda ir atrama sunkiose valandose, mūsų viltimi kai gęsta žemiško gyvenimo saulė. Kristus — jėga mūsų silpnai valiai, nuolatinis kvietimas į taurų žmogiškumą, kvietimas atsiliepti į pareigos balsą ir nelaimėje esančio žmogaus šauksmą, kvietimas darbu puošti pasaulį ir kovoti su melu, su nuodėme su klaida. Tai kvietimas meilėn, aukon, kvietimas tarnauti didiems ir šventiems dalykams.

Mūsų Bažnyčia šiemet pasipuoš nauja meniška emblema, kurioje simboliškai išreikštas šis taip reikšmingas įvykis. Matome šešis laužytus kryžius ir septintąjį tiesų, primenantį Gedimino stulpą. Tuo nusakyta mūsų tautos praeitis ir ateitis, mūsų ašaros, mūsų žygiai, klaidos ir uždaviniai.

Šeši sulaužyti kryžiai

Šeši kryžiai — šeši krikščionybės amžiai mūsų tautos istorijoje. Kryžiai laužyti... nes krikščionybės kelias į mūsų tautą buvo sunkus, tautos istorija skaudi, lietuviui teko patirti ir šilto, ir šalto.

Poetas A. Rūkas rašo, kad lietuvis tas, kuris:

"...Maskviečius klupdė,
kuris Juodose mariose išmaudė
žirgą.
kurį kazokai žudė Kražiuose
ir gubernatoriai pakorė
Sukilėlių kalnelyje."

Sunkus buvo krikščionybės kelias į Lietuvą. Kaimynas, vokiečių ordinas, siekęs krikšto dingstimi pavergti lietuvį, neturėjo Kristaus dvasios ir evangeliškos meilės. Pirmasis pasikrikštijęs Lietuvos valdovas buvo Mindaugas 1251 m., bet tada dar nebuvo lemta krikščionybei prigyti mūsų tautoje: su Mindaugo nužudymu buvo nužudyta ir ji. Turėjo prabėgti dar apie 140

(nukelta į 2 psl.)

LIŪDNA SOVIETINĖ TIKROVĖ

Leninas yra pasakęs, kad komunistam statistika tarnauja jų siekiamiem tikslam, o ne mokslui, o sovietinės vyriausybės yra pasižadėjusios sukurti tokį gyvenimą, kurio negalės pasiekti jokia kita valstybė. Ir iš tikrųjų, 1970-jam dešimtmety jos vyrų amžiaus ilgumas nukrito 4 m. Toks įvykis atsitiko tik vienoj industrinėj pasaulio valstybėj, taikos metu Sovietų Sąjungoje.

Prieš trisdešimt metų Vakarai galvojo, kad komunizmas gali labai paveikiai konkuruoti kuriant žmonių gerovę, o Eleonor Roosevelt didžiavosi laisvais žmonėm, kurie nebuvo gundomi "pasisavinti komunizmo teikiamą materialinę gerovę kaip laisvės pakaitalą". Sov. S-gos vadam labai nepatinka, kad Sov. S-ga yra laikoma trečiąja pasaulio valstybe, apsiginklavusia pirmos rūšies ginklais. Tačiau Harvardo Žmonijos studijų centro Nick Eberstadt ir American Enterprise institutas tvirtina, kad Europoj nėra nei vienos kitos valstybės, kur žmogaus gyvenimas yra toks trumpas ir kūdikių mirtingumas toks aukštas, net ir nuskurdusioj ir pusiau civilizuotoj Albanijoj. Pagal jos žmonių sveikatingumo duomenis Sov. S-ga negali būti laikoma išsivysčiusia valstybe.

1970-taisiais metais, kada Sov. S-ga dar drįso skelbti duomenis apie gyventojų sveikatos būklę, jos kūdikių mirtingumo duomenys prilygo Panamos, Dominikonų respublikos ir Čilės, o gyventojų amžiaus ilgumas — Kosta Riko, Malazijos ir Sri Lankos, bet šių valstybių gyventojų sveikatingumas kyla, o Sov. S-gos — krenta. Jei ši linkmė nepakitės, Sov. S-gos gyventojų sveikatingumo duomenis netrukus pralenks dauguma Pietų Amerikos ir Rytų Azijos valstybių.

Prieš 15 m. vidutinis sovietų gydytojo uždarbis buvo mažesnis už kvalifikuoto fabriko darbininko. Vakarų moterų teisių kovotojai džiaugėsi, kad Sov. S-goj daug gydytojų yra moterys, bet ten visa medicinos sritis yra laikoma moterų sritim. Sov. S-ga giriasi, kad joj nėra bedarbių, bet už tai ten labai dažnai naudojami neštuvai, kuriem pakelti reikia bent dviejų žmonių, o ne vežiojamos kėdės. Sakoma, kad ir paskutiniaisiais metais pagrindinė Maskvos širdies klinika buvo 5-tam elevatorių neturinčiam aukšte.

Alkoholio naudojimas 1980 m. Sov. S-goj buvo aukščiausias pasaulyje ir tris kartus didesnis už Vakarų Europos. Sov. S-ga turi apie 1/10 Amerikos turimų automobilių, bet beveik tiek pat žmonių aukų dėl girto vairavimo. Dar nesenai sovietų armijos medicinos žurnalas patarinėjo chirurgam negerti daug dieną prieš operacijas. Nuo apsinuodijimo alkoholiu Sov. S-goj miršta 80 - 90 kartų daugiau kaip JAV. 1970 m. studija parodė, kad Baltijos valstybių žmonės daugiau pinigų išleisdavo alkoholiui kaip drabužiam, nors drabužių kainos buvo laikomos aukštos dėlto, kad drabužiai yra labai reikalingi. 1970 m. studija privilegijuoto Leningrado miesto vaikų parodė, kad 6 proc. visų iki 7 m. amžiaus vaikų turėjo nepakankamo maitinimo reiškinius, kaip rachitą. Susirgimų lengvai kontroliuojamom ligom, kaip tymais yra 20 kartų daugiau kaip JAV. Kai kurių sovietų respublikų sveikatos būklė prilygsta Indiją.

Amerikos viceprezidentas George Bush tarp lietuvių liepos 10 Kennebunkporto vienuolyno sodyboje, kai ten vyko lietuvių diena, piknikas. iš k. sėdi: Marytė Shalins, Barbara Bush, viceprezidentas George Bush laiko lipinuką — I love Lithuanians, provincijolas Placidas Barius, vienuolyno viršininkas Jurgis Gailiušis. Nuotrauką atsiuntė pats viceprezidentas iš Baltųjų Rūmų.

PABALTIEČIŲ DRAUGAS AUSTRALIJOJE

Tarp lietuvių tautos bičiulių Australijos politiniuose sluoksniuose yra išskirtinai pažymėtinas Australijos Parlamento deputatas Neil Brown. Jis ne tik Australijoje bet ir tarptautinėje plotmėje įvairiomis progomis yra iškėlęs dabartinę neteisėtą trijų Pabaltijo kraštų padėtį ir perėmęs Pabaltijo tautų neginčijamą teisę į laisvę ir nepriklausomybę.

Australas deputatas Neil Brown paskutinį kartą Pabaltijo kraštų klausimu viešai pasisakė neseniai Gvatemalos mieste įvykusioje Pasaulio Parlamentarų unijos konferencijoje. Kalbėdamas šios konferencijos posėdyje Neil Brown priminė pasaulio parlamentaram tebesitęsiančią Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją, kurią sovietai įvykdė sulaužydami su Pabaltijo kraštais pasirašytas sutartis, tarptautinius įstatymus ir tautų bei žmogaus teises laidojančius principus.

Neil Brown savo kalboje iškėlė pastaraisiais dešimtmečiais Pabaltijo tautų patirtas skriaudas — genocidinio pobūdžio deportacijas, priverstinį rusinimą, žmonių persekiojimą už tautinius ir religinius įsitikinimus, priespaudą įvairiose gyvenimo srityse. Australas deputatas Neil Brown pažymėjo, kad tarptautinė bendruomenė negali būti rami, kol Pabaltijo tautos neatgaus laisvės ir privalo paremti lietuvių latvių ir estų vedamą ryžtingą kovą už pabaltijo kraštų laisvės atstatymą.

ŽINIOS IŠ ROMOS

Prel. Audris Bačkis bus konsekruotas vyskupu spalio 4, per šv. Pranciškų, 5:30 v. popiet Šv. Petro bazilikoje. Konsekruoja pats popiežius tik jį vieną.

Prel. Vytautas Kazlauskas nuo rugsėjo 1 pasitraukė iš Vatikano radijo lietuvių skyriaus vedėjo ir pranešėjo pareigų ir išėjo į pensiją. Į jo vietą paskirtas kun. Vincas Pupinis, SJ, gyvenąs Romoje.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM į Romą išvyksta rugsėjo 30, dalyvaus arkivysk. A. Bačkio konsekracijoje, Lietuvių Katalikų Akademijois suvažiavime ir paskui lankys Vokietijos lietuvius. Į New Yorką grįžta spalio 26.

AREŠTAVO "GLOSNOST" REDAKTORIŲ

Rusų kitaminčių laikraščio "Glasnost" redaktorius Serghei Grigoryants pareiškė, kad jo suėmimas ir nuteisimas septynias paras kalėti yra akivaizdus įrodymas, kad sovietinė valdžia, nepaisant plačiai skelbiamų persitvarkymo šūkių, ir toliau nesilaiko įstatymų ir tebepažeidžia pagrindines žmogaus teises.

Grogoryants buvo neseniai suimtas ir nuteistas savaitę kalėti dėl to, kad "Glosnost" redakcijos patalpose Kratkove, netoli nuo Maskvos, leido susirinkti opozicinio sąjūdžio "Demokratinę Unija" steigėjam.

Milicininkai be jokio orderio įsiveržė į butą, įvykdė jame kratą, konfiskavo kompiuterį ir kai kurias spausdinimo mašinas ir areštavo Grogoryants bei kitus keturis asmenis.

Valdžios pareigūnai, pažymėjo Grogoryants, ir toliau grubiai pažeidžia įstatymus: Sovietų Sąjungoje elgiamasi kaip kokiame Lotynų Amerikos krašte. Grogoryants pridūrė, kad atsinaujinimo procesas Sopvietų Sąjungoje dar neišugdė didesnės tolerancijos kitamin̆iam.

Lenkijoj panaikintos Solidarumo unijos veikėjai tvirtina, kad jos pirmininkas Lech Walensa susitiksiąs su vyriausybės atstovais dėl Gdansko laivų statybos įmonėse ir kitur vykstančių streikų užbaigimo ir politinių ir ūkinių reformų įgyvendinimo. Vyriausybės atstovai susitikimo galimumą patvirtino, jei Walensa įsakysiąs nutraukti streikus.

Irano ir Irako derybos dėl taikos įstrigo dėl nesutarimo, kaip išspręsti Shatt al Arab vandens kelio ateitį, kuris pagal 1975 m. Alžiro sutartį buvo padalintas pusiau, bet Irakas dabar siekia, kad kelias priklausytų tik jam vienam.

JAV baigia susitarti dėl didelio kiekio javų perdavimo Sov. S-gai.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

Daugiau kaip pusantro šimto Leningrado, Rygos, Talino ir Vilniaus konservatorijų auklėtinių susirinko į pirmąją tarprespublikinę studentų kūrybinę stovyklą Klaipėdoje "Baltijos vasara". Būsimieji chorvedžiai ir muzikantai dalyvauja bendrose choro ir orkestro repeticijose, kurioms vadovauja Latvijos liaudies artistas profesorius Kokaras, Estijos liaudieš artistas profesorius Kunas Arengas, Lietuvos nusipelnęs artistas Gediminas Purlys, kiti brolіškų respublikų dirigentai. Jungtinio studentų choro ir orkestro koncertai, kurių programą sudarys kompozitorių iš lietuvių, latvių, estų, rusų kompozitorių ir pasaulio klasikų kūriniai bus surengti Klaipėdoje ir Palangoje.

Savaitės įvykiai

Sov. S-gos Aukšč. tarybos prezidiumas priėmė įstatymą, suteikiantį daugiau teisių vidaus reik. ministerijos kariuomenei demonstracijom tvarkyti ir teisę, persekiojant nusikaltėlius, įeiti į privačius namus. Taip pat bus reikalaujama, kad apie ruošiamas demonstracijas vietos organai būtų iš anksto prieš 10 dienų painformuoti. Vietiniam organam suteikiamos plačios teisės demonstracijom uždrausti. Privačiai susiorganizavę vienetai persitvarkymui remti šį įstatymą pasmerkė, nes jis buvo priimtas neatsiklausus gyventojų valios ir be jokių diskusijų.

Vakarų Vokietijoj buvo išaiškinta nauja šnipinėjimo afera, trukusi daugiau kaip 10 metų. JAV armijos ats. seržantas Clyde Lee Conrad ir du Švedijoj gyvenį jo talkininkai broliai dr. Imre ir dr. Sander Kercsik buvo areštuoti už perdavinėjimą slaptų Nato gynybos planų Vengrijai.

JAV griežtai pareikalavo, kad Izraelis peržiūrėtų palestiniečių trėmimo į pietinį Libaną politiką, nes tolimesnis dabartinės politikos vykdymas gali sugadinti santykius su JAV. 1949 m. pasirašyta Genevos konvencija tokius trėmimus draudžia. Tai sukėlė Izraely audrą.

Jav susirūpino, kad Sov. S-ga ruošia Sirijos Tartus uoste savo karo laivyno bazę, kad jos laivam nereikėtų nuolat grįžti į Juodosios jūros uostus.

Afganistano partizanai rugpjūčio 28 iki šiol negirdėtu mastu puolė Kabul aerodromą, užmušė 5 žmones, sugadino lėktuvų takus ir sunaikino sovietų armijos įstaigą.

Pagal Sov. S-goj pasirodžiusį veikalą Sov. S-ga ir toliau statydins didelio greičio pov. laivus, ginkluotus laser ir šilimos ieškančiom raketom JAV pov. laivam naikinti.

Pagal Vakarų žinovus Sov. S-ga stengiasi šiaurines Afganistano provincijas įjungti į centrinės Azijos ūkinę sistemą, kad, sovietų armijai pasitraukus, ji ir toliau turėtų įtakos į Afganistaną. Ji ruošia 1000 civilinių ir 2000 karinių patarėjų Afganistano reikalam tvarkyti.

Eritrejos partizanam užėmus Etiopijos Al Abad karinę bazę, atsikeršydami Etiopijos kariai tankais traiškė iš karo veiksmų zonos bėgančius civilinius gyventojus.

Lietuvos kultūros įstaigų ir plačiųjų gyventojų sluoksnių dėmesys žymaus rašytojo humoristo Tomo Mano kūrybai ir su Lietuva susijusiams biografijos faktams (Nidos namelio išsaugojimas, kūrinių leidimas lietuvių kalba) susilaukia gražaus įvertinimo užsienyje. Žymiausia Vakarų Berlyno literatūros organizacija "Literatūrinis kolokviumas", kuriai vadovauja rašytojas profesorius V. Helereris, surengė teminį vakarą "Tomas Manas Lietuvoje". Taip informuoja Vakarų Berlyno dienraščiai "Der Tagespiegel", "Berliner Morgenpost", kita spauda, įžanginį žodį tarė ir informavo apie vilniškės leidyklos "Vaga" išleistą L. Stepausko apybraižą "Tomas Mans ir Nida" šia proga iš Liubeko atvykęs vokiečių Tomo Mano draugijos prezidentas profesorius dr. Heftrichas. L. Stepanauskas išsamiai papsakojo apie Nobelio premijos laureato T. Mano pėdsakus bei jų įamžinimą Lietuvoje. Šia proga buvo demonstruojami magnetofono įrašai — pašnekesiai su rašytojo našle Katia Man bei kitais šeimos nariais, amžininkais. Profesorius E. Haftrichas, klausytojams labai šiltai sutikus pateiktą medžiagą, pasiūlė renginį ateinančiais metais pakartoti "Budenbrokų" mieste — Liubeke (VFR).

Lietuvos Ministrų Tarybos nutarimu nuo 1989 sausio 1 steigiamas Kapsuko dramos teatras. Kultūros ministerija įpareigota suorganizuoti šį teatrą ir užtikrinti aukštą jo repertuaro ir spektaklių įdėjinį ir meninį lygį, tinkamą teatro poveikį komunistiniam darbo žmonių auklėjimui, efektyvią finansinę-ūkinę veiklą.

S. L. K.

Iš Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronikos

(atkelta iš 1 psl.)

metų, kai lietuviai atsisakė pagonybės. Reikėjo artimų santykių su lenkais, reikėjo lietuvio Jogailos ir krokuviškės Jadvygos sutuoktuvių, nors ši Trakų ir Krokuvos bičiulystė —lenkų kultūros paskola — brangiai kainavo Lietuvai. Atėjo laikas, kai Lietuvoje buvo įteisinta lenkų kalba (1697 m.).

Svetimieji plėšikavo, žudė degino

Istorinė lemtis nedavė Lietuvai ramių laikų. XVII a. mūsų šalį nusiaubė įsiveržę švedai, vėliau rusai, sudeginę Vilnių. Gedimino miestas degė 17 dienų. Sudegė universitetas. Svetimieji plėšikavo, žudė, degino. Karus lydėjo maras ir badas. Dar skaudesnis istorijos lapas atsivėrė, kai XVIII a. pabaigoje rusai okupavo Lietuvą. Žemėlapyje išnyko jos vardas — Lietuva buvo vadinama "Šiaurės vakarų kraštu" — "Sievero zapadnyj kraij".

XIX amžius Lietuvai buvo itin rūstus. Rusai persekiojo bet kokį lietuviškumo pasireiškimą. Į Vilniaus Universitetą įvedė lenkų kalbą (1816 m.), jis tapo lenkų tvirtove, kol neužilgo 1832 m. uždarė. Lietuvių tauta liko be inteligentų kalvės. Uždaroma daug bažnyčių bei vienuolynų. Rusų valdžia ėmė trukdyti kunigų paruošimą. Caras Mikalojus I 1837 m. uždraudė valstiečių vaikams stoti į kunigų seminarijas, o bajoraičiams reikėjo generalgubernatoriaus leidimo.

Kandidatai į seminariją turėjo prisiekti ištikimybę valdžiai. Septynerius metus neleido niekam įstoti į seminarijas (1863 - 1870). O vėliau klierikų skaičių apribojo tiek, kad Vilniaus, Kauno ir Mogiliovo seminarijose galėjo mokytis tik apie 60 jaunuolių. Daug kunigų buvo ištremti į Rusijos gilumą. Žemaičių vyskupija 1863 neteko šeštadalio savo kunigų. 106 kunigai buvo išsiųsti į tolimiausius Rusijos užkampius. O pats vyskupas Motiejus Valančius atkeltas iš Varnių į Kauną ir čia laikytas namų arešte. Valdžia siekė, kad liaudis liktų be kunigų. Tremtinių dalia teko ir vyskupams: Vilniaus vyskupijos ganytojai Krasinskis, Grinoveckis, Zvieravičius ir Ropas yra mirę toli nuo savo ganomųjų.

Lietuvis buvo dusinamas

Į katalikybę rusai žiūrėjo kaip į priešvalstybinį elementą. Vilniaus generalgubernatorius Muravjovas rašė, kad "mokyklas reikia apsaugoti nuo katalikų dvasiškių įtakos". Labai skaudus smūgis Lietuvai buvo lietuviškos spaudos lotyniškomis raidėmis uždraudimas. Lietuvis buvo dusinamas. Jis negalėjo pasinaudoti kultūros vertybe — knyga.

Bet lietuvis per rusiškos priespaudos 120 metų nenutautėjo, per 40 spaudos draudimo metų jis neatsisakė lietuviškos raidės — artojų tauta nepakluso svetimųjų valiai. Kovą už lietuvišką raidę lietuviai laimėjo, nes nepaliovė kovoję — rašė raštus, slapčia daugino ir platino knygas, ėjo į kalėjimus, Sibirą.

Vargai po Antrojo Pasaulinio karo

Panašios bangos ir dabar ritasi per mūsų kraštą. Po Antrojo Pasaulinio karo daug bažnyčių uždaryta, vienuolynai panaikinti, draudžiama ir persekiojama religinė spauda, ribojamas klierikų skaičius, ateizmas paskelbtas valstybiniu tikėjimu. Vilniaus arkivyskupija beveik visą pokario laiką neturi savo vyskupo: arkivyskupas M. Reinys mirė Vladimiro kalėjime, o vyskupas J. Steponavičius — jau 26 metai kaip yra tremtyje ir negali eiti savo pareigų.

Uolūs ir Bažnyčiai ištikimi dvasiškiai vadinami "ekstremistais", laikomi vienybės ardytojais, ne vienam jų teko ir tenka atsisėsti už kalėjimo grotų.

Valdiški bedieviai, nepaisydami nei savo, nei tarptautinių įsipareigojimų, kuo grubiausiai kišasi į Bažnyčios vidaus reikalus, pavienio žmogaus sąžinę. Spaudoje krikščionybės atžvilgiu nesiliauja šmeižtai ir panieka, kai tuo tarpu ne vienas blaiviai mąstantis rusas pripažįsta, kad Rusiją krikščionybės įvedimas kaip tik sustiprino.

Taigi, žinome iš istorijos ir esame liudininkai šių dienų, kaip sunku krikščionybės medžiui stovėti, kilti ir šviesti, kaip jis pastoviai grubiai ir negailestingai laužomas. Ką duoda kryžių laužymas? Gal šviesesnę žmogaus dvasią, šviesesnę širdį? Ne.

Su krikščionybe reikia suaugti

Kryžius laužyti gali ne tik istorinės audros, ne tik tie, kurių sielose, kaip sako 1980 m. Nobelio premijos laureatas Česlovas Milašius, nėra išvystytas dėmesys Absoliutui, kuris virsta malda. Kryžių laužyti gali ir tie, kurie laiko save tikinčiais. Tai dar baisiau.

Krikščionybę mumyse žaloja ir iškraipo egoizmas, savimeilė, abejingumas, baimė. Su krikščionybe reikia suaugti. Kuo glaudžiau suaugame, tuo labiau ją suprantame, kuo labiau suprantame, tuo labiau ir patys išaugame. Dažnai iš krikščionybės pasiimama tai, kas mums "tinka", "patinka" ir atmetame — ko nesuprantame ar tiesos dėl savo apsileidimo nenorime suprasti.

Esame pakrikštyti, bet ar mūsų siela tikrai krikščioniška?

Išorinių audrų nereikia bijoti — Kristus nepažadėjo savo Bažnyčiai ramių dienų... Jis pažadėjo jos išlikimą net ir baisiausiose audrose, o tai mus ramina ir guodžia. Labiausiai reikia bijoti, kad krikščionybės medis nenulūžtų, neišsikraipytų mumyse pačiuose — tai baisiausia. Taip atsitinka tada, kai, save laikydami krikščionimis, neatsižadame pagoniško elgesio, kai nebranginame krikščionybės su visais jos reikalavimais, pagal ją negyvename, nedrįstame stovėti po jos vėliava ar dėl savo kalčių ir apsileidimų nepajėgiame po ja stovėti.

Privalome išsaugoti tvirtą tikėjimą

Emblemoje, kuri papuoš mūsų bažnyčias, matome septintą kryžių, tiesų kryžių... Tai reiškia: lietuvio siela turi būti krikščioniška. Lietuvos žemė turi būti Jėzaus ir Marijos žemė! Žengiant į septintąjį krikščionybės amžių, kryžius mūsų širdyse turi likti tiesus, nesulaužytas, nors rytdiena būtų audringa ir rūsti. Privalome išsaugoti tyrą sąžinę, tvirtą tikėjimą, taurias širdis, pamaldžias sielas, darbščias rankas, tvirtas ir neišardomas šeimas. Tokia turi būti mūsų ateitis! Privalome likti ištikimi protėvių ir savo pačių Krikštui.

Pasaulio lietuvių IV Kultūros Kongreso pokylio metu birželio 27 Toronte. Iš k.: Juozas Stempužis — programos komisijos narys, Rasa Lukoševičiūtė — Kurienė — Kanados LB komisijos pirm., Milda Lenkauskienė — PL IV Kultūros Kongreso pirm. Nuotr. St. Dabkaus

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas. 357 Larkfield Road, East Northporth, N.Y. 11731. Tel. 516 368-3740. Namų telefonas vakarais tik išimtinais atvejais 516-757-2671. New Yorko ofisas Lito pataisose; 86 - 01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 718 441 - 2811.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliam pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S, St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345 - 9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klijentais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

ROMAS PETRAUSKAS, akcijų brokeris, dirba su Thomson McKinnon Securities inc., One State St. Plaza, N.Y.C., N.Y. 10004. Registruotas pirkti ir parduoti akcijas, bonus, options, fondus, commodities, auksą ir sidabrą. Atidaryti IRA planus ir tax shelters. Suinteresuoti skambinkite 212 482-6962-3.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM. 90.5 Worcester, MA. Treč. 8 - 9 PM. Penkt. 7:30 - 8:30 PM. Eduardas Meilus, Jr. 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. T. 617 753 - 7232.

NEW YORK — NEW JERSEY — Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside N.Y. 11384. Tel. 718 229-9134.

NEW JERSEY, NEW YORK, CONNECTICUT – "Lietuvos Atsiminimai", ketvirtadieniais nuo 7 iki 8 val. vak. iš WNYM 1330 AM. Pirmad. 6 - 7 val. vak. iš WSOU 89.5 FM. Dr. J. J. Stukas, Direkt., 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel 201 753 - 5636.

LAISVĖS VARPAS sekmadieniais 9:00-10:00 val. ryto iš WCAV-FM ban 98.0. Vedėjas Petras Višinis, 173 Arthur St., Brockton,MA 02402. T 617-586-7209.

LITHUANIAN COOKERY
in English, 316 pages, price 10 dol.

Agronomės Iz. Sinkevičiūtės parašyta lietuviškų valgių receptų knyga. Graži dovana draugėm amerikietėm. Knyga su plastikiniu aplanku. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Užsakau "Lithuanian Cookery" už 10 dol. Persiuntimas ir Postage 1 dol.

Vardas, pavardė .....

Numeris, gatvė .....

Miestas, valstija, Zip .....

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — — GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y., 11207 Editorial Office 718 827-1352 Business Office 718 827-1351

Publication No. USPS 148-360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office

Subscription per year $20.00. Single Copy 50 cents

POSTMASTER: Send Address Change to DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ISSN 0011-6637

Redaguoja REDAKCINE KOMISIJA

LB Tarybos sesijos belaukiant

Rugsėjo 30 — spalio 2 Chicagoje vyksta JAV LB išrinktos tarybos pirmoji sesija — suvažiavimas. Sesijos uždaviniai išrinkti LB krašto valdybos pirmininką ir pakalbėti apie veiklą.

Šis suvažiavimas yra labai svarbus, nes kiekvieną dieną girdime apie naujus įvykius Lietuvoje. Pačioje Amerikoje rinkiminiai metai ir pati Lietuvių Bendruomenės organizacija reikalinga remonto — persitvarkymo.

Lietuvių Bendruomenė yra pati didžiausia ir įtakingiausia lietuvių organizacija, todėl ir jos Tarybos suvažiavimas — sesija yra labai svarbi. Negalime taip numoti ranka, kaip kokius popierėlius numesti į krepšį. Suvažiavimas yra gyvybinis, reikalaujantis iš kiekvieno Tarybos nario gero pasirengimo sesijai, didelio darbštumo, apgalvojimo, kad tik Liet. Bendruomenė pasidarytų dar didesnė, stipresnė, kad perorganizuotų visą mūsų veiklą.

Anksčiau, kai sienų sienos skyrė mus nuo pavergto krašto, kad ten žmonės negalėjo nė pajudėti be leidimo, be KGB sekimo, visiems mūsų veiksniams ir svarbiausiom organizacijom buvo lengviau veikti. Visi pavergto krašto reikalai gaudavo kitą perspektyvą, nes nieko ten ypatingo negalėjai padaryti. Taip buvo tęsiami tie patys nusistovėję krašto vadavimo darbai.

Dabar tuoj iškyla nauji uždaviniai su vykdomu persitvarkymu. Jau yra galimybių krašto žmonėms padėti. Jau galimas šioks toks kultūrinis bendradarbiavimas. Viso to jau negali nustumti į antrą ar trečią veiklos planą. Reikia tuoj degančius reikalus svarstyti į juos reaguoti.

Turime ir savo vidaus problemų nemaža. Reikia stiprinti lituanistinį švietimą, sumoderninti mokymo priemones, pakelti mokinių skaičių mokyklose.

Reikia perorganizuoti ir kultūrinės veiklos galimybes. Tai, kas vyko iki šiol, nesukėlė didesnio kūrybinio entuziazmo, nepritraukė prie lietuviškos kultūrinės veiklos jaunimo. Kažkaip laukta, kad jis organizuosis ir ateis. Bet taip neįvyko. Dar nesuorganizuoti jaunieji dailininkai, muzikai. Reikia ugdyti ir jaunuosius rašytojus, paskatinti juos reikštis mūsų literatūroje.

Lietuviška knyga vis labiau vargsta, nes niekas nebenori jos leisti. Sunku jau surengti ir literatūros vakarus, koncertus, kurie savo lietuviška kūryba pradžiugintų mūsų žmones, keltų jų nuotaikas.

Nesuorganizuota ir neišvystyta socialinė globa. Žmonės sensta, patenka į visokius vargus, o neturime gerai veikiančios socialinės globos.

Todėl ir reikia persiorganizuoti, pertvarkyti visas programas, suburti kiek galima jaunų talentingų žmonių šiam lietuviškam darbui.

Išrinkti Tarybos nariai turi jausti atsakomybę prieš savo rinkėjus, prieš visą išeiviją ir prieš lietuvių tautą. Ir okupuotai Lietuvai ir visam pasauliui svarbu, kad šį Tarybos sesija būtų labai darbinga ir kūrybinga. Kiekvienas išrinktas tarybos narys turi sesijoje dalyvauti aktyviai, nesibijoti darbo ir naujų pareigų.

Pirmiausia prašome visus išrinktus Tarybos narius dalyvauti šioje sesijoje. Rinkėjai jumis pasitikėjo, tai neapvilkite. Būkite drausmingi ir kūrybingi.

Neatrodo, kad suvažiavę į PLB seimą atstovai visi elgėsi rūpestingai ir sąžiningai. Nors naujai išrinktoje PLB valdyboje ir yra keletas nuoširdžių bendruomenininkų, bet į PLB valdybos pirmininkus naujai išsrinktas asmuo tik iš laikraščių ar asmeniškų pletkų pažinęs Lietuvių Bendruomenės gyvenimą, pats jame veikliai anksčiau nepasireiškė. Gėda!

Visi JAV LB Tarybos nariai turi susidrausminti, į padėtį žiūrėti labai rimtai. Laikas jau pašalinti visas trintis, laikas įjungti jaunesnius žmones su patirtimi. su įžvalgumu, žmones, kurie sugeba pasiaukoti ir dirbti.

Sveikiname iš anksto šią Tarybos sesiją, laukiame iš jos skubių ir didžių darbų!

AMERIKOS LIETUVIAI PAGERBIA DIDVYRIUS

Darius ir Girėnas (2)

(Tąsa iš pr. numerio)

Kur paskutinį kartą matėte šiuos vyrus — Darių ir Girėną?

1933 metų gegužės 6 įvyko Lituanikos krikštynos ir lakūnų išleistuvių pobūvis. Gegužės 7 jie iš Chicagos išskrido į New Yorką, kur galutinai pasiruošė skridimui. Po to lakūnų daugiau nemačiau.

Kur Jūs bovote, kad lakūnai išskrido iš New Yorko?

1933 metų liepos 15 Pasaulinėje Parodoje Chicagoje įvyko Lietuvių Diena su choro dainomis, tautiniais šokiais ir kalbomis.

Į šią šventę pakviesti atsilankė Italijos karo aviacijos viršininkas generolas Balbo su grupe karininkų, kurie pirmieji 24—iais lėktuvais perskrido Atlantą iš Europos į Ameriką. Lietuviai ilgais plojimais sutiko italus.

Ten pat Lietuvių Dienos išklimėse buvo perskaityta iš New Yorko gauta telegrama, kad liepos 15 dieną 6 val. 24 min. ryto Darius ir Girėnas sunkiai pakilo ir nuskrido per Atlantą. Kilo nepaprastos ovacijos.

Kur Jūs buvote, kai atėjo žinia apie jų žuvimą?

Chicagoj. Baisią žinią paskelbė radijas ir plačioji spauda.

Kaip į tai reagavo Amerikos lietuviai ir didžioji Amerikos spauda?

Tautinė lietuvių spauda ir amerikiečių dienraščiai bei aviacijos žurnalai ilgais straipsniais, dažniausiai redakciniais, plačiai vaizdavo Dariaus ir Girėno ryžtą, gabumus, Atlanto pergalę ir tragišką žuvimą visai arti Lietuvos, Lietuviai ruošė pamaldas, minėjimus. Antros ir trečios kartos lietuviai ir lietuvaitės, gimę Amerikoje ir daugelis lietuviškai kalbėti nemokėję, niekieno neklausiami didžiavosi: IR AŠ LIETUVIS, LIETUVĖ! Daugelis amerikiečių žurnalistų, sportininkų, politikų ir Hollywoodo žvaigždžių pasisakė esą lietuvių — didvyrių kilmės.

Jūs daug dėmesio skyrėt šiem lakūnam ir parašėte knygą "Sparnuoti Lietuviai Darius ir Girėnas". Kaip Jum atėjo mintis, kaip rinkote medžiagą ir kada ta knyga pasirodė?

Mintis rašyti tokią knygą kilo besikalbant su Dariaus ir Girėno giminėm. Dariaus labai mylima motina globojo du lagaminus su jo laiškais, dienoraščiais, dokumentais, fotografijomis, laikraščių iškarpomis. Tuo visa pasinaudojau. Perėjau kitų valstybių konsulatus Chicagoje, prašydamas jų laikraščių su atsiliepimais apie Darių-Girėną ir jų žygį. Iš jų gavau ir vertimus. Tokių atsiliepimų prašiau iš žymiųjų lietuvių Amerikoje ir Lietuvoje. Visi šie lietuviai ir didieji Amerikos lakūnai gražiausiai atsiliepė ir nuoširdžiai įvertino mūsų didvyrius.

Knygą ruošiau dvejus metus. 1935 metais išspausdinta 14,000 egzempliorių. Iš jų Lietuvon buvo pasiųsta 12,000. Knyga ėjo iš rankų į rankas. Joje yra 5 brėžiniai, 81 paveikslas, 384 puslapiai, kietais viršeliais Lituanikos spalvos.

Tikriausiai žinote, kur Amerikoje yra pastatyti paminklai šiem lakūnam?

Dariaus-Girėno Skridimo Rėmėjų Komitetas, šiem didvyriam žuvus, tapo jų paminklo statymo komitetu. Ir čia man teko būti komiteto sekretorium ir propagandos vedėju. Ir vėl dvejus metus rengėm aviacijos šventes, pobūvius, aukų rinkliavas. Iš įvairių šaunių paminklų turėjom pasirinkti kukliausią — pigiausią. Už 16,000 dolerių pastatėme paminklą Marquette Parke, Chicagoje. Didelėse iškilmėse jį pašventino vyskupas T. Matulionis. Vėliau ir Brooklyne buvo pastatytas kuklus, bet gražus paminklas.

Išleidus knygą, ar rinkote medžiagą ir toliau?

Taip. Labai rūpėjo ištirti, ar Darius ir Girėnas buvo pašauti. Iš įvairių šaltinių paaiškėjo, jog lėktuvą galėjo per klaidą pašauti vokiečių sargybinis, kai lėktuvas skrido arti koncentracijos stovyklos ties Soldinu. Lakūnų skrodimą dariusiems profesoriams Oželiui ir Žlilinskui buvo nurodyta nekalbėti apie pašovimo žymes, kad prekybiniai ir politiniai Lietuvos santykiai su Vokietija nepablogėtų.

Iš tokios laiko perspektyvos kaip Jūs vertinate šį lakūnų žygį ir to žygio įtaką lietuvių tautai, Amerikos lietuviams?

Atskrendančių lakūnų Kauno aerodrome laukė 25,000 su neramiom širdim, negyvųjų ten pat laukė 50,000, laidojo apie 100,000, o giliai raudojo trys milijonai lietuvių. Labai daug valstybių ir įžymių kitataučių atsiuntė Lietuvai užuojautą. Lituanikos vadovo gimtinė Rubiškė pavadinta Dariaus kaimu, jo draugo gimtinė Vytogala — Girėno kaimu.

Pirmoji Lietuvos aviacijos naikintuvų eskadrilė pavadinta Dariaus eskadrile, penktoji — Girėno eskadrile. Abu lakūnai apdovanoti Vyčio Kryžiaus ordinu. Daug organizacijų bei įstaigų pasivadino Dariaus ir Girėno vardu.

Jau 1934 metų pabaigoje Lietuvoje buvo apie 300 Dariaus ir Girėno gatvių, beveik kiekvienam mieste ir miestely, 24 aikštės, 18 tiltų, 8 mokyklos, didžiuliai ąžuolai, piliakalniai. Išleista Lietuvos pašto ženklų serija. Sukurta malda už Darių ir Girėną, poemos, eilėraščiai, paveikslai, bareljefai, statulos, gedulo maršas su kantata ir t.t.

Generolas Stasys Raštikis pasakė: "Didžiu savo žygiu ir mirtimi šie Lietuvos ereliai pasistatė

(nukelta į 4 psl.)

Stepo Dariaus dukra Nijolė Dariūtė-Maštarienė prie lakūno paminklo jų žuvimo vietoje, š.m. liepos 17, kai ten buvo paminėta jų žuvimo 55 metų sukaktis.

Š.m liepos 17 lakūnų žuvimo vietoje, Soldine, kuris dabar vadinamas Pšelniko, prisiminta jų žuvimo 55 metų sukaktis. Prie paminklo stovi lakūnų karių garbės sargybos.

Iš kelionės tik asilas negrįžta arkliu

II APAŠTALAS PAULIUS KIPRE 10

ANTANAS RUBŠYS
MANHATTAN COLLEGE

Jie buvo laisvi ir nepasidalinę. Bepatystė, anot vienuolio, duoda žmogui visapusišką laisvę būti atviru Dievybei. Moterystė, sako, yra gera ir svarbi būklė gyvenime, tačiau vienuoliška bepatystė, — nuosprendis atsisakyti moterystės dėl visapusiško pasišventimo, — turi išteką paties Jėzaus gyvenime ir mokyme. apaštalas Paulius, krikščionybės skelbėjas Kipre, labai vertino bepatystę Bendrijos tarnyboje.

Ortodoksų bendrija reikalauja iš vienuolių — vyrų ir moterų — nuosprendžio būti bepačiais. Parapijų kunigai gali vesti žmoną ir auginti šeimą. Aplamai kalbant, jie turi apsivesti prieš šventimus. Žmonai mirus, antrukart vesti nebeleidžiama. Ortodoksų vyskupai yra arba vienuoliai arba našliai, tapę kunigais. Dažniausiai vyskupai renkami iš vienuolynų, o ne iš parapijų.

Autobuso šoferis ima signalizuoti, kad jau laikas judėti nuo Troodos kalnų Limasolio linkui.

Per Troodos kurortus

Gidė klausia, ar jau išdžiūvome? Daugumas atsako juoku. Ji paaiškina, kad leisimės į pietinį Kipro salos pajūrį ir per Limasolį grįšime į Larnaką. Dar primena, kad miesteliai per kuriuos važiuosime, — Platres, Perapedhi, Lania, — yra spalvingi senovinės Kipro salos liaudies architektūriniai atstovai, o jų gyventojai — darbštūs vynuogių augintojai.

Spalvinguosius miestelius matome tik pro autobuso langą. Mane labiausiai patraukia Platres kurortas. Senos ir naujos vilos pušų ir kiparisų giraitėse. Čia Farukas, būdamas Egipto karaliumi, mėgdavęs lėbauti. Nūdien čia mėgaujasi turtingi arabai iš Libano, Saudi Arabijos, Sirijos... Matyt, atvažiuoja su savo Mercedes, Royal Royce, Jaguar, Volvo ...automobiliais. Daug jų ant vieškelio ir prie vilų.

Troodos kalnynas pereina į žalias kalvas ir primena Umbriją Italijoje. Tolumoje retkarčiais sumėlynuoja Viduržemio jūra. Graikas Nobelio premijos poetas Jurgis Seferis rašo apie Platres skųsdamasis, kad čia lakštingalos neleidžiančios naktį užmigti. Dabar tik pavakarys. Be to, autobuso motoras dūzgia. Lakštingalų giesmės negirdžčiu.

Limasolis — vyno miestas. Vyno šventės metu galioja "Gerk, kiek telpa!" nemokamai. Mūsų autobusas tik stabteli. Paliekame puikiąją gidę Eivę. Už pusvalandžio Antonis mane išlaipina prie Layiotis — mano viešbučio durų.

Salamis — uostas, į kurį atplaukė Paulius

Būdamas Nikosijoje, užėjau į Jungtinių Tautų Kariuomenės būklą pasiteirauti apie kelionę į Salamis — Famagustą. Mat Salamis — uostas, į kurį atplaukė apaštalas Paulius su Žinia apie Kristų, nūdien yra kipriečių-turkų Kipro dalyje. O ją nuo kipriečių-graikų dalies skiria "žalioji siena". Būkle sutiktas norvegas karininkas paaiškino, kad turistai gali pereiti iš kipriečių-graikų į kipriečių-turkų pusę, bet kartu įspėjo, kad tenka sugaišti daug laiko. Be to, priminė, kad reikia grįžti į kipriečių-graikų pusę.

Karininkas jaunas ir simpatiškas. Gerai pažįsta Baltiją — Lietuvą. Pasijutome lyg seni pažįstami Kipre, Viduržemio jūros saloje.

Salamis griuvėsius — Famagustą lankiau 1971 metų žiemą. Tada Kipras dar nebuvo padalintas "žaliąja siena". Skridau iš Izraelio. Dabar, sėdėdamas prie staliuko ant plokščio Layiotis viešbučio stogo, mintimis grįžtu į Salamis — Famagustą.

Aplaštalo Pauliaus kelionė į Kiprą

Tebuvo praėję tik penkiolika metų nuo Jėzaus Nazariečio mirties. 45-ųjų metų pavasaris. Oronto upės slėnis, Finikijos ir Sirijos pajūris jau pažinojo žmones, kuriuos kaimynai vadindavo "krikščionimis" — sukristintais žmonėmis (Apd 11,26).

Antiochija Sirijoje buvo "krikščionių" centras. Būdinga, kad Jeruzalės krikščionys iš žydijos tenkinosi mėgaudamiesi ir didžiuodamiesi Dievo gerumu, apreikštu jiems per Jėzų Nazarietį, tačiau dalintis tikėjimu su pagonimis nesistengė. tuo tarpu Antiochija, — šio pagoniško didmiesčio krikščionys, — jautė poreikį nešti Gerąją Žinią apie Dievo gerumą pagonims.

Sirija nuo Kipro salos netoli, — paukščio skrydžiu apie 100 km, o laivu į artimiausią uostą Salamis apie 200 km. Vakaro prieblandoje bandau atspėti kur yra pietryčiai — Sirija su uostų Seleukija, iš kurio apaštalas Paulius pradėjo savo misiją tarp pagonių.

Kurionas. Krikščionių bazilikos likučiai. Nuotr. kun. prof. A. Rubšio

Apaštalų darbų knyga aprašo Apaštalo misiją

Prieblandą apšviečia gausia šviesa nematoma viešbučio šeimininkų ranka. Sušnara vakaro vabzdžiai. Jie nekandūs — nevargina. Dabar galiu skaityti *Apaštalų darbų* knygos aprašą apie apaštalo Pauliaus pirmąjį žygį su Evangelija.

"Antiochijos bendrijoje buvo pranašų ir mokytojų: Barnabas, Simonas, pravarde Juodasis, Lucijus Kirenietis, Manaenas, augęs kartu su tetrarchu Erodu, ir Saulius. Kartą, kai jie laikė pamaldas Viešpaties garbei ir pasninkavo, Šventoji Dvasia pasakė: "Išskirkite man Barnabą ir Saulių darbui, kuriam aš juos pašaukiau". Tada tie pasninkavo ir meldėsi, ir, uždėję ant jų rankas, išleido.

"Šventosios Dvasios siunčiami, jie nukeliavo į Seleukiją, o iš ten laivu pasiekė Kiprą. Atvykę į Salamis [Salaminą], jie ėmė skelbti Dievo žodį žydų sinagogose. Jiems talkino Jonas [Morkus].

(Bus daugiau)

Iš smėlynų kyla miestai (4)

ATEIKITE PAS MUS 6 VAL. VAKARE

PAULIUS JURKUS

Floridos įvairiuose pajūrio miesteliuose daugiausia gyvena pensininkai. Atrodo, kad jie turėtų laiko marias, bet taip nėra. Ir jie yra labai užsiėmę. Vieni jau 4 val. ryto skuba žuvauti, grįžta kokia 8. Tada pasiilsi ir skuba apsipirkti, namą patvarkyti. Kurie neina į žūklę, tie paryčiais išeina pasivaikščioti. Mėgiamiausia vieta — pajūriais pamariais. Grįžę vėl tvarkosi, važiuoja apsipirkti. Jau po vidudienio pažiūri į kalendorių, kuris kabo virtuvėje šalia telefono. Ten parašyta vakarinė programa, kur reikės eiti į svečius.

Dažnai suskamba telefonas ir pasako: ateikite pas mus 6 val. vakaro. Tą ir užrašo į kalendorių, kad tas ir tas kvietė 6 val. Žmonės mėgsta svečiuotis. Dažnai būna, kad kiekvieną savaitės dieną svečiuojasi.

O ką nunešti?

Susidarė toks paprotys, kad eidamas į svečius turi kai ką nunešti. Dažniausiai neša kokį nors stipresnį gėrimą. Butelį gražiai suvynioja, perriša kaspinu. Taip nėra lengva apsispręsti, ką nunešti. Reikia gerokai pagalvoti ar tai patogu, o gal ką kita reikia surasti dovanom.

Šeimininkas, gavęs tokią dovaną, dažniausiai padeda į namų barą. Kai jis eina į svečius, jau turi ką nunešti. Ima tą patį butelį ir nuneša kaimynui. Tas kaimynas neša dar toliau. Taip atsitinka, kad tas pats butelis neatpakuotas grįžta į tuos namus, iš kurių pradėjo kelionę.

Paprastai, kas kviečia svečius, viskuo pasirūpina. Dovanomis nesiremia. Daugelis jau nepriima tokių dovanų, liepia pasidėti į mašiną.

Būtų labai patogu, kad atsikratytume šio papročio — ką nors nunešti. Juk tai paprasti pasisvečiavimai, ne šeimos šventės. Jei būna kokia šeimos šventė, tai kas kita. Tada dovanos labiau pritinka.

Meškeriojimo sportas

Žuvavimas bei meškeriojimas bus bene pats populiariausias sportas. Jau atsikelia kiti su meškerių kolekcija. Bet būna ir tokių, kurie anksčiau nemeškeriojo, o čia pasidaro tiesiog aistringi žvejai. Beveik kiekvienas turi didžiules meškerių kolekcijas. Vieni jas laiko garaže, o kiti kur nors kambaryje suguldo ant lovos.

Daugiausia meškerioja nuo kranto, kur nors nuo tilto. Pajūriai čia labaikarpyti, pilni visokiausių kanalų, o per juos lenkiasi tiltai. Ten visada matysi bent kelius su meškere bestovinčius.

Parsinešę namo, žuvį moka aptvarkyti. Daugelis turi įsigiję mažas rūkyklas. Krautuvėse nusiperka specialaus piaulo, ir paskui savo sodelyje išrūko. Išrūko ir viščiukus, ir dešreles, kumpius.

Gėlės ir darželiai

Toks jau lietuvių būdas, kad mėgsta gėles, kad patys susikuria darželius. Prie lietuvio namo rasi visokiausių gėlių. O kiek dar jų už namo, į kiemo pusę. Teko matyti padarytus ištisus gėlių sodelius. Tuose naujuose projektuose, kur neseniai pastatė žemė yra grynas smėlis. Jei nori ką sodinti, reikia smėlį iškasti, išvežti prie jūros. Reikia pirkti juodžemį, trąšas ir tik tada pasodinti.

Viena ponia savo mažam daržely je — sodelyje įrengė tikrą gėlyną, supylė žemę kaskadom, susodino eilių eilėm visokiausiais gėles. Sakosi, kad jos daržely je yra 2000 gėlių. Pasodino ir dekoratyvių palmių, keletą vaismedžių — greifrutą, apelsiną, laimą. Su gėlėm kalbasi, jas ryte pasveikina, atsiprašo, kad vėlai palaistė. Prižiūri ir patręšia ir didžiuosius medžius — palmes, krūmus, krūmelius. Tai viskas tiesiog tirštai žaliuoja.

Pietų vaisiai čia pigūs. Daug kas augina savo kiemuose. Koks įspūdis, kad štai pusryčiam nuskina nuo medžio greifruitą. Jis toks sultingas, toks gardus. Tokių čia šiaurėje negali surasti vaisių krautuvėse. Tai pietų kraštų dovana ten atostogaujantiem.

Juno Beach ir visas pajūris yra garsus savo golfo aikštėm. Suvažiuoja čia geriausi golfininkai. Restoranuose kabo jų portretai, per televiziją dažnai transliuojamos golfo rungtynės.

Mėgstama čia ir pakortuoti. Susidaro rateliai ir kas savaitę vieną ar du kartu susirinkę lošia proferansą ar kokį kitą žaidimą.

Svečiuose pas atomo specialistą

Teko ne kartą lankytis Marytės ir Vytauto Oniūnų namuose. Kadaise jie gyveno Woodhavene, New Yorko artumoje. Vytautas yra elektros inžinierius ir dirba bendrovėje, kuri stato atomines elektrines. Jį iš New Yorko nukėlė į Floridą, prie Atlanto pakraščio. Kurį laiką ten buvo vienas. Prieš porą metų Woodhavene pardavė namus ir ten nusipirko. Ten persikėlė ir žmona Marytė. Čia liko dukra Rūta, kuri yra ištekėjusi už Labučio. Jo tėvai, Birutė ir Vytautas Labučiai, neseniai iš New Yorko persikėlė gyventi į Sunny Hills, Fla. Oniūnai dar turi sūnų Jurgį. Šis irgi atominių jėgainių specialistas, inžinierius, gyvena Londone, Anglijoje, ir plačiai važinėja, besirūpindamas atominėmis elektros jėgainėmis.

Vytautas gyvena Juno Beach, į darbą važiuoja kokia 20 mylių į šiaurę, į Stuart. Jis ten yra atominės stoties vyriausias elektros inžinierius. Tad įdomu su juo pakalbėti apie atomines jėgaines. Pasirodo, kad jos tikrai pagamina elektrą kur kas pigiau nei kitos elektrinės stotys, bet atominės jėgainės jau nebeturi ateities. Bijosi statyti, kad neįvyktų kokių sprogimų. Yra stočių jau pastatytų, bet jų nepaleidžia į darbą.

Vytautas yra kilęs iš Šiaulių, nuo pat mažens mėgsta taisyti visokiausius aparatus. Turi namuose kompiuterį, tai į jį įrašo visokiausias programas. Žmona Marytė yra žemaitė iš Kretingos. Jos sesuo gyvena Toronte. Kai ji atvažiuoja, tai abi seserys labai gražiai pašneka žemaitiškai.

Vytautas turi brolį Bronių, kuris gyvena labai arti, iš savo daržo tiesiog matai jo namus. Reikia pereiti tik per kito daržą ir jau esi pas brolį.

(Bus daugiau)

Velnio bokštas — Devil's Tower garsus kalnas šiaurės rytų Wyoming valstijoje, dar vadinamas Ma-to-Tappe kalnu, 865 pėdų aukščio. Kalnas susiformavo iš ugnikalnio centro. Pagarsėjo kai buvo sukurtas filmas Devil's Tower Wyoming, Close Encounters of the Third Kind. Apačioje nuotraukos centre yra Daiva Kezienė, pasirėmusi į akmenį. Dešinėje pirmoje išpiovojo vos įžiūrimi du žmonės.

Marijos apsireiškimas Šiluvoje. Dail. Adomo Varno pieštas paveikslas. Marijos apsireiškimo šventė Šiluvoje švenčiama rugsėjo 8. Kasmet ten suvažiuoja daugybė žmonių iš visos Lietuvos, ir okupantam sudaro daug rūpesčio, kaip sutramdyti žmonių pamaldumą.

Darius ir Girėnas

(atkelta iš 3 psl.)

mūsų širdyse paminklą, kurio nesugriaus jokie amžių vėtrų perkūnai".

Generolas Povilas Plechavičius pasakė: "Kol Lietuvos motinos gimdys tokius sūnus, kaip Darius ir Girėnas, — Lietuva nežus".

Ar Jūsų atminty liko koks ypatingas pokalbis su lakūnais?

Darius ir Girėnas visuomet buvo labai darbštūs, tikrai pasišventę ruošiamam istoriniam žygiui. Aviacijos šventėse nuolat pakildavo ir nutūpdavo, vežiodami rėmėjus. Ne vienas vyriškis atsisakydavo skristi, nes nebuvo parašiutų. Girdí, be jų nesaugu ir kas bus, jei lėktuvas nukris. Darius sakydavo: Jei krisim, tai žemiau žemės nenukrisim".

Kvatodavo žmonės ir drąsiau lipdavo į lėktuvą.

Darius mėgdavo pajuokauti. Jis net keletą kartų su malonumu pasakodavo tokį įvykį Klaipėdos atvadavimo metu. Jau sukiléliams užėmus Klaipėdą, 1923 metų sausio mėnesy buvo atplaukę vienas prancūzų ir keturi anglų karo laivai su kariuomene budėti ties Klaipėda. Sukiléliai Kostas Jurgėla ir vyr. leitenantas Steponas Darius, kaip moką angliškai kalbėti, buvo nuvykę į vieną anglų laivą. Po pokalbio ir vaišių vienas anglų karininkas jiem pasakė: "Mes visai nesistebėjom iš jūsų sukilimo — jums seniai reikėjo taip padaryti".

Savo pareiškime — testamente Darius ir Girėnas pabrėžė: "Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių... Tad šį savo skridimą skiriame ir aukojame Tau, Jaunoji Lietuva!" Savo darbus, žygius, patriotizmą ir gyvybę jie paaukojo savo mylimai Tėvynei Lietuvai.

LOS ANGELES, CALIF.

Šv. Kazimiero Šeštadieninės Lituanistinės mokyklos vadovybė praneša, kad nauji mokslo metai prasideda rugsėjo 17, šeštadienį, 9 val. ryto. Rugsėjo 10 bus mokytojų darbo konferencija. Šiais metais mokykloje veiks 10 skyrių, vaikų darželis, "kiškiukų" klasė ir seminaras mokiniams, baigusiems 10 skyrių. Taip pat veiks įvairių lygių klasės lietuviškai silpnai kalbantiems. Visi lietuvių vaikai kviečiami lankyti šią mokyklą. Vadovybė lieka ta pati: Marytė Sandanavičiūtė-Newsom, Violeta Gedgaudienė, Algimantas Žemaitaitis. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis telefonais: Marytė Newsom 213 553-2836, Violeta Gedgaudienė 805 259 - 0258.

Šv. Kazimiero lietuvių parapijos rudens balius įvyks spalio 16, sekmadienį, parapijos viršutinėje salėje. Bus patiektos puikios vaišės, atliekama meninė programa. Veiks loterija su 1000 dol. laimikiu.

"Banga", Californijos lietuvių sporto klubas, ruošia linksmavakarį, kuris įvyks rugsėjo 10, šeštadienį, 7 val. vak. Tautinių Namų salėje. Bangos sportininkai stengiasi sutelkti pajamų, kad galėtų dalyvauti Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynėse Adelaidėje, Australijoje, gruodžio 26 - 31.

Rugsėjo 8-osios minėjimą rugsėjo 11, sekmadienį, rengia Lietuvių Tautinės Sąjungos skyrius. Minėjimas įvyks Šv. Kazimiero lietuvių parapijos viršutinėje salėje.

"Spindulio", Los Angeles tautinių šokių ansamblio, vadovybė praneša, kad rugsėjo 11, sekmadienį, 5 val. popiet Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje įvyks "Spindulio" veiklos naujo sezono atidarymas. Bus rodomi filmai ir skaidrės iš Tautinių Šokių šventės Hamiltone, pranešimai apie ateities planus ir repeticija. Artimesni pasirodymai: Fall Festival rugsėjo 24 - 25 Valleyermo, Calif., Lietuvių Dienos spalio 1-2 Šv. Kazimiero parapijos patalpose. Informacijas teikia D. Varnienė 213 663 - 1366.

Bažnyčios lektorių seminaras ruošiamas rugsėjo 16, penktadienį, 7 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos apatinėje salėje. Seminarui vadovaus Gintaras Grušas. Visi, kurie domisi skaityti mišių skaitinius bažnyčioje, kviečiami dalyvauti. Informacijas teikia dr. Rolandas Giedraitis 213 665 - 4082.

"Antras Kaimas", Chicagos lietuvių teatralų grupė, su nauja programa gastroliuos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje rugsėjo 17, šeštadienį, 7 val. vak. (su vakarienė 20 dol. asmeniui) ir rugsėjo 18, sekmadienį, 1 val. popiet (7 dol. asmeniui). Gastrolėmis rūpinasi Santa Monica Amerikos Lietuvių Klubas, švęsdamas veiklos sidabrinę sukaktį.

Australiečių lietuvių dainininkų pravažiuojančių pro Los Angeles, koncertą rugsėjo 24, šeštadienį, 7 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salėje rengia Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjunga.

Pensininkų piknikas įvyks rugsėjo 25, sekmadienį, 12 val. dienos Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje.

Kompozitorės Giedros Gudauskienės fortepijono kūrinių kasetės demonstravimas visuomenei ir koncertas, jos 65 metų amžiaus pagerbimo proga įvyks spalio 9, sekmadienį, 12:30 val. popiet Šv. Kazimiero parapijos salėje. Rengia Lietuvių Bendruomenės Santa Monica — West Los Angeles apylinkė.

Dvasinio susikaupimo vieno savaitgalio išvyka rengiama San Luis Rey Retreat House patalpose, prie Oceanside, Calif., lapkričio 4, 5 ir 6. Susikaupimo programai vadovaus kun. dr. Kęstutis Trimakas iš Chicagos. Registracijas priima: Vytautas Zelenis 818 349 - 5981 ir Jūratė Venckienė 818 248 - 4046.

Persekiojamai Lietuvos Bažnyčiai šelpti aukos renkamos vasaros metu. Iki šiol jau surinkta 9,220 dol. Jau eilę metų Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapija pasirodo kaip dosniausia lietuvių parapija laisvajame pasaulyje, šioje rinkliavoje užimdama vis pirmą vietą. — L.Ž.K.

TREČIOSIOS PUSĖS DIDYBĖ

Gyveno kadaise toks A. Laurinčiukas okupuotoje Lietuvoje įsitvirtinęs ir užkietėjęs ideologas komunistas. Kurį laiką jis siautė ir New Yorke. Jo apsigyvenimo New Yorke oficialus pateisinimas — "Moscow News" korespondentas Jungtinėse Tautose.

Tokie "draugai" korespondentai iš okupuotos Lietuvos New Yorke ilgai nelaikomi. Jau jų čia perėjo ilgoka eilutė. Tad ir A. Laurinčiukas turėjo sugrįžti į "namučius". Savo viešnagei JAV-bėse apvainikuoti paskelbė šmeižtų ir pasityčiojimų knygą **"Trečioji dolerio pusė".**

A. Laurinčiukas gana ilgai išsilaikė "Tiesos" vyriausiu redaktoriumi. Tačiau... viskam ateina galas. 1988 m. rugpjūčio 16 d. "Tiesos" numeris buvo paskutinis, kada parašyta, kad redaktoriumi yra A. Laurinčiukas. Atsisakė?

Rugpjūčio 17 d. "Tiesos" redaktoriaus vietoje pažymėta, kad redaguoja redaktoriaus pavaduotojas A. Stasiukaitis. Kitą dieną — pavaduotojas M. Barysas ir taip toliau.

Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio leidinys "Sąjūdžio Žinios" Nr. 19 (1988 rugpjūčio 10) pirmame puslapyje skelbia "Sąjūdžio Žinių" redaktoriaus Arvydo Juozačio pasisakymą: **"Trečioji 'Tiesos' pusė — be A. Laurinčiuko".** Čia perspausdiname to straipsnio pilną tekstą.

-o-

"Tiesa" — tai skamba išdidžiai ....didžiai .....džiai...ai.. i.. ir lieka "i" be taško. Tai "Tiesos" didybės ir menkystės istorija. Ne kiekvienas laikraštis sugeba įsigyti didingą smukimo istoriją. "Tiesa" sugebėjo. Jai padėjo nuoširdūs plunksnos draugai. Prieteliai. Geranoriški žmonės. Aparatas. Žodžiu, visos jėgos, kurios dosniai save suželdino ŠETONO paunksmėje. Visi taip mylėjo tiesą, taip mylėjo... Kad liko net "Tiesa".

Žinoma, tai nėra linksma istorija. Nes ji charakterizuoja visą mūsų visuomenę, visas skaudžiausias mums jos vietas ir bendrą tvyrančią virš visų dvasią.

Bet dabar — gal gi dabar kas pasikeis? Juk sveikų pokyčių ištroškę ne tik mūsų sielos, mūsų ląstelės, bet ir pati žemė, kurią nesidrovėdami ir neatsiprašydami mindome. Šito net gali nejausti ir tie, kuriems žemė jau seniai virtusi žodžiu ataskaitose ir depešose Maskvos stalinoidams.

Tad pakilkite, TIESIEČIAI!

Atsitieskite, geros valios žmonės!

A. LAURINČIUKAS nebe redaktorius... Sąjūdžio paskelbtas "Tiesos" boikotas davė savų vaisių. Nepatikrintais kompetentingais duomenimis mažiau nei per mėnesį "Tiesa" nustojo apie 40,000 skaitytojų. Gal tai ir ne visa, ne pilna tiesa. Tačiau — mūsų boikotas tapo realiu dalyku. Unikaliu, pirmuoju sutelktu pasipriešinimu socialistinėje Lietuvoje organizuotai skleidžiamai melo bacilai.

Arvydas Juozaitis

— **Kanados "The Recorder and Times"** laikraštis plačiai aprašo Jacqueline ir Petro Reginų galeriją "Nemuną" Gananoque vietovėje ir lietuviškus meno kūrinius galerijoje. Galeriją lanko ne tik lietuviai, gyveną Kanadoje, bet taip pat kanadiečiai ir kitataučiai, atsilankę į Kanadą.

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA INFORMUOJA

Amer. Liet. Tarybos Valdybos posėdis

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos posėdis įvyko rugpjūčio 19 d. Chicagoje. Posėdį pravedė pirm. inž. Grožvydas Lazauskas. Savo pranešime pirm. Gr. Lazauskas papasakojo, kaip stengiamasi palaikyti gyvus ryšius su kongresmenais ir senatoriais lietuviams svarbiais klausimais. Ypač šiuo metu plačiai ir sėkmingai veikiama per Jungt. Pabaltiečių komitetą. Pasiekta, kad kongresas įpareigojo prezidentą ir 1989 metais paskelbti Lietuvos Nepriklausomybės dieną. Nusistatyta paskubinti išleisti penktą laidą "Lithuania", kurios pareikalavimas iš visur gausus. Pabaltiečių komitete sėkmingai dirba internas Darius Sužiedėlis.

Dr. Kriaučeliūnas painformavo, kad susisiekta su Ant. Mažeika ir su juo aptartas rengimas Alto 1989 m. šaukiamo XI-to Amerikos Lietuvių Kongreso Los Angeles. K. Oksas papasakojo apie rugpjūčio 23 d. Chicagoje organizuojamą Juodojo Kaspino demonstraciją reikalaujant panaikinti Molotovo-Ribbentropo paktą. Tokios demonstracijos įvyks maždaug trisdešimtyje miestų. P. Bučas painformavo apie planus sutelkti daugiau lėšų Alto darbams.

Prel. J. Prunskis pranešė apie parūpintą atsiliepimą Lietuvos reikalais "Tribune" ir "Dziennik Zwiazkovy" dienraščiuose. Pranešė, kad ruošia sąlanką apie 40 metų sukaktį nuo atvykimo pirmojo laivo su lietuviais pabėgėliais pagal naujai išrūpintą imigracijos įstatymą, prie kurio pravedimo daug prisidėjo Amer. Liet. Taryba. Paskelbė, kad į Chicagą atvyksta JAV delegacijos Vienos konferencijoje pirm. ambasadorius S. G. Wise, su kuriuo pavergtų tautų atstovai susitinka rugpjūčio 23.

Aptartas Amer. Liet. Tarybos suvažiavimas Chicagoje spalio 22.

Alto Cicero skyriaus pirm. A. Juškevičius, Miami Alto pirm. K. Radvila ir Lake apskr. Alto pirm. A. Vinikas pranešė apie savo veiklą skyriuose.

N. Gierštikienė papasakojo apie gautą iš Švietimo departamento Ch. Finn raštą, pažymintį, kad tokios organizacijos kaip Amer. Liet. Taryba, talkindamos globalinio švietimo plėtime, galėtų žymiai pasitarnaut.

Posėdyje be suminėtųjų dalyvavo adv. A. Domanskis, V. Naudžius, St. Dubauskas, I. Blinstrubienė, dr. V. Dargis, V. Gasperienė, M. Šimkus.

Amer. Liet. Tarybos suvažiavimas

Amer. Lietuvių Tarybos centras ir skyriai jau ruošiasi Alto metiniam suvažiavimui, kuris įvyks spalio 22 Chicagoje. Tautiniuose namose. Sudaryta komisija iš L. Kriaučeliūno, V. Naudžiaus, St. Dubausko ir P. Bučo numatyti suvažiavimo programą.

Priimta svarbi rezoliucija 1989 metams

Kongresmano Marty Russo rūpesčiu, remiant net 230 kongresmanams, buvo pravesta rezoliucija H. J. Res. 448, kad 1989 metais vasario 16 d. JAV prezidentas paskelbtų Lietuvos Nepriklausomybės dienos proklamaciją. Amerikos Lietuvių Taryba kongresmanui nusiuntė padėkos raštą už jo nuolatines pastangas. Jį JBANC apdovanojo ir Pabaltijo Laisvės žymeniu.

Kaip žinoma, šiais metais JAV prezidento paskelbtoji proklamacija daugiausia sujaudino Lietuvos okupantą ir okup. Lietuvos pareigūnai net ėmėsi prievarta suvarytų demonstracijų prieš JAV ir jų nemėgstamus "vaduotojus".

Padėka Jonui Pauliui II

Paskyrimas lietuvio kardinolo V. Sladkevičiaus yra didelės istorinės svarbos laimėjimas. Amerikos Lietuvių Taryba pasiuntė popiežiui Jonui Pauliui II padėkos laišką, pažymėdama, kad tuo labai džiaugiasi po visus kontinentus išbarstyti lietuviai, o ypač tai bus didelis sutvirtinimas pavergtai lietuvių tautai, vedančiai kovą dėl sąžinės laisvės.

Dar 340 politinių kalinių

Valstybės departamentas gausiai atsiunčia informacijų Amerikos Lietuvių Tarybai apie savo pareigūnų darbus. Iš atsiųsto teksto kalbos ambasadorius Warren Zimmerman, kuris vadovauja JAV delegacijai, matyti, kad Sovietų Sąjungoje dar yra kalinama apie 340 politinių kalinių. Paskutiniu metu labai mažai jų tepaleidžiama.

Svarbi pabaltiečių konferencija Londone

Ryšium su naujais įvykiais Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje Londone šaukiama vadovaujančių Pabaltijo išeivių konferencija, kurią organizuoja Pabaltiečių Santalka. Joje lietuviams atstovauja Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Konferencija įvyks latvių namose rugsėjo 8 ir 9 dienomis. Ten bus apsvarstyti dabarties įvykiai Pabaltijy ir nustatytos veiklos gairės. Iš kiekvienos tautybės pakviesta po 20 žmonių. Amerikos Lietuvių Taryba į šią konferenciją siunčia ALT inf. direktorių prel. dr. Juozą Prunskį.

Prezidentas užtarė kun. Sigitą Tamkevičių

Prezidentas Reaganas rugpjūčio 1 paskelbė Helsinkio susitarimo dienos deklaraciją, kurioje pažymėjo, kad Sovietų Sąjunga ir rytinio bloko valstybės pilnai nesilaiko Helsinko nutarimų ir eilė tų, kurių vienintelis nusikaltimas buvo stebėti kaip Sovietų Sąjunga laikosi Helsinkio susitarimo numatytų politinių ir religinių laisvių, dar vis laikomi sovietų darbo lageriuose. Išvardindamas kelis tokius kalinius, prezidentas priminė ir kun. Sigitą Tamkevičių.

Maskva turi paleisti visus politinius kalinius

Kongresmanas Dante B. Fascell, Atstovų Rūmų Užsienio Reikalams komiteto pirmininkas ir buvęs Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo komiteto Washingtone pirmininkas, pasiuntė specialų raštą Valstybės sekretoriui, pabrėždamas reikalą, kad JAV delegacija Vienos konferencijoje griežtai reikalautų ir darytų spaudimą į Maskvą, kad paleistų visus politinius kalinius, palengvintų perskirtų šeimos narių suvienijimą ir apskritai reikalautų gerbti žmogaus teises.

Valstybės departamentas gina lietuvių teises

Chicagoje veikianti Helsinkio grupė rugpjūčio 23 Mariotti viešbuty turėjo savo konferenciją, į kurią buvo atvykęs ambasadorius Samuel G. Wise, JAV delegacijos Vienos konferencijoje pirmininko pavaduotojas. Jis yra taip pat vienas iš direktorių JAV komisijos Europos saugumui ir bendradarbiavimui. Drauge buvo atvykusi ir Valstybės departamento sekretoriaus pavaduotoja žmogaus teisių reikaluose — Paula J. Dobriansky.

Kaip ambasadorius Wise, taip ir P. Dobriansky, be kitų dalykų, konferencijos dalyvius Chicagoje užtikrino, kad Valstybės departamentas rūpinasi žmogaus teisėmis Lietuvoje, tą reikalą kelia Vienos konferencijoje ir yra pasiektų laimėjimų šeimų apjungime, politinių kalinių paleidime ir emigracijos srityse.

Šioje konferencijoje Amer. Lietuvių Tarybai atstovavęs prel. J. Prunskis, kaip posėdžio metu viešai, taip ir privačiai susitaikęs su amb. Wise ir p. Dobriansky, padėkojo už rūpinimąsi lietuviais ir prašė toliau šiuos reikalus judinti.

Konferencijoje dalyvavo ir neseniai iš gulagų išleistas ukrainietis Petro Ruban, Sovietų lageriuose išlaikytas 22 m. Jam teko kartu kalėti su Petkumi, Gajausku ir kitais lietuviais ir jis pasikalbėjime su prel. J. Prunskiu pareiškė, kad lietuviai labai ryžtingi sumanūs, pasišventę idealistai.

Alto atstovai PLB seime

Amerikos Lietuvių T-ba, telkdama JAV visas demokratines jėgas Lietuvos laisvinimui, palaiko ryšį su visais įsijungusiais į Lietuvos laisvės siekimus. PLB seimo išvakarėse PLB valdybos pirm. V. Kamantas atsiuntė kvietimą dalyvauti PLB seime ir kultūros kongrese. Amer. Liet. Tarybos vardu pirm. Gr. Lazauskas pasiuntė sveikinimus. Seime ir Kongrese dalyvavo ALT garbės narys Teodoras Blinstrubas ir ALT sekr. dr. Vytautas Dargys.

ALT ir LB palaiko ryšį

Išrinkus naują Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininką, buvęs pirmininkas V. Kamantas drauge su naujuoju pirmininku V. Bieliausku atsiuntė Amer. Lietuvių Tarybai pareigų perėmimo aktą, tuo parodydami norą bendradarbiauti su Altu.

Laisvės Pabaltijui

ABC Tevizijos programoje "Capitol to Capitol" buvo pasikalbėjimas tarp Washingtono ir Maskvos atstovų. Patyrus, kad toje programoje amerikiečių grupei vadovaus James Wright, kartu su sen. R. G. Lugar, Amer. Liet. Tarybos pirm. Gr. Lazauskas pasiuntė telegramą, prašydamas priminti ir Pabaltijo valstybių laisvės reikalą. Senatorius R. G. Lugar (R-Ind.) kaip tik šį reikalą iškėlė.

Kongrese daug simpatijų Lietuvai

JAV Senato ir Atstovų Rūmų nariai įvairiomis progomis kelia Lietuvos laisvės reikalą, užtaria įkaliintus mūsų disidentus. Jų pareiškimai išspausdinami "Congressional Record", kurie pasiekia atstovybes, universitetų ir kitas bibliotekas. Pvz. lietuviams draugingas kongresmanas W. Lipinski birželio 14 priminė Pabaltijo laisvės dieną, pabaltiečių persekiojimą, pagyrė pabaltiečius už ryžtingą laisvės siekimą ir atnaujino amerikiečių pasiryžimą niekada nepripažinti Pabaltijo valstybių inkorporacijos į Sovietų Sąjungą, kartu pabrėždamas amerikiečių ryžtą remti pabaltiečius, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės vėl taptų laisvi.

Remia laisvinimo pastangas

Paremdamas Amerikos Lietuvių Tarybos darbą siekiant Lietuvai laisvės, Feliksas Mackevičius Altui įteikė 1000 dol. auką. ALT nuoširdžiai dėkoja.

Lietuviai įtakinguose postuose

Anatolis Milūnas yra Illinois respublikonų tautybių tarybos pirmininkas ir Vidurvakarių respublikonų tautybių tarybos vicepirmininkas, lietuvių kilmės Mark Bablin neseniai išrinktas New Jersey respublikonų tautinių grupių pirmininku.

Lietuviai respublikonai, taip pat ir lietuviai demokratai, yra įsijungę į Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą. ALT vicepirm. K. Oksas yra "Lithuanian-American Republican National Federation" pirmininku.

Nauja laida "Lithuania"

Amer. Lietuvių Taryba buvo išleidusi keturias laidas prel. dr. J. Prunskio knygutės "Lithuania". Iš viso jos tarp amerikiečių paskleista apie 80,000, tačiau ir dabar yra gausus pareikalavimas. Dabar leidžiama nauja papildyta penktoji laida.

Prieš marksistinę priespaudą

Kongresmanas Edward F. Feighan atsiuntė ALTo pirm. Gr. Lazauskui raštą, pranešdamas apie naują priespaudą Rumunijoje, kad iš jos pabėgo net apie 30,000 vengrų. Kongr. Feighan pranešė, kad net 200 kongresmanų pasirašė laišką JAV Valstybės departamento sekr. George Shultzui prašydami paveikti, kad tie piktnaudojimai Rumunijoje pasibaigtų.

Kongresmanai taip pat paprašė Prez. Reagano skirti lėšų tiems vengrų pabėgėliams pagelbėti. Tame pat laiške kongr. Feighan pažymi, kad prieš 30 metų Vengrijoje buvo nužudyta apie 2,000 sukilėlių — laisvės kovotojų ir iki šiol jų giminėms neleidžiama atrasti artimųjų lavonus ir juos deramai palaidoti. Tą reikalą kongresmanai dabar priminė naujajam Vengrijos ministeriui Karoly Grosz.

Globalinio auklėjimo kryptis JAV mokyklose

JAV Švietimo sekretoriaus asistentas Chester E. Finn specialioje konferencijoje St. Louis mieste savo paskaitoje iškėlė globalinio švietimo reikalą JAV mokyklose, panaudojant tautybių įnašą ir patyrimą išryškinant komunizmo negeroves. Toje konferencijoje dalyvavusi ALTo atstovė mokytoja Nijolė Gierštikienė pačioje konferencijoje, o paskiau ir specialiu laišku jam padėkojo, kartu nusiųsdama ALT informacijos dir. prel. J. Prunskio parašyto "Drauge" vedamojo kopiją, kur aprašomos Ch. Finn keltos mintys.

Ch. Finn liepos 11 atsiliepė į tą laišką, dėkodamas N. Gierštikienei ir ALTui, reikšdamas viltis, kad ši lietuvių grupė seks, kaip vyksta tas globalinio auklėjimo vystymasis. Pareiškia pasigėrėjimą, kad jis pirmą kartą pakliuvo į lietuvių spaudą. Pažymėjo, kad jis susidomėjo Valstybės departamento potvarkiu, jog Pabaltijo žemėlapiuose turi būti atžymėjimas, kad tų valstybių inkorporavimo JAV nepripažįsta.

Universiteto padėka

Minnesotos universiteto Imigrantų istorijos tyrimų centras atsiuntė Amer. Lietuvių Tarybai padėką už ALTo leidinius: prel. J. Prunskio "Lithuania" ir to paties autoriaus "Lithuania's Jews and the Holocaust".

Dr. Antanas Klimas Ketvirtame kultūros kongrese birželio 27 skaito paskaitą "Lietuvių kalba". Nuotr. St. Dabkaus

Kultūros kongrese buvo svarstybos tema "Išeivija ir tauta". Jom vadovavo prof. dr. Vytautas Vardys šalia sėdi dr. Juozas Kazickas. Nuotr. St. Dabkaus

PABALTIJO DIPLOMATAI VALSTYBĖS DEPARTAMENTE

Ryšium su įvykiais Baltijos kraštuose, Lietuvos atstovas Washingtone, kartu su Latvijos bei Estijos atstovais turėjo ilgą pasitarimą su Valstybs Departamento Rytų Europos skyriaus direktoriumi ir jo padėjėjais. Susitikime dalyvavo taipgi neseniai Baltijos skyriaus vedėju paskirtas John W. Zerolis.

Pasitarimo tikslas buvo galimai išsamiau painformuoti Valstybės Departamentą apie padėties evoliuciją Lietuvoje, Latvijoje bei Estijoje ir padaryti atitinkamas išvadas.

Šia proga reikia pasidžiaugti, kad Valstybės Departamento Baltijos skyrius buvo sustiprintas ir visiškai atskirtas nuo kitų valstybių reikalų.

IŠ VISUR

— **Motina Concepta Unguraitytė**, viena iš trijų Šv. Kazimiero seserų vienuolijos pradininkių, sulaukusi 100 su viršum metų, mirė liepos 18 Chicagoje.

— **Šv. Pranciškaus seserų vienuolija** šiomis dienomis Pittsburghe, Pa., savo centriniame name, turėjo kapitulą ir išrinko naujų vadovybę. Generaline vyresniąja išrinkta ses. Margaret Carney, pirma patarėja ir asistente ses. J. Lora Dombrowski, antra patarėja — ses. M. Alma Pukel, trečia patarėja ses. Janet Gardner ir ketvirta patarėja — ses. Joanne Brazinski.

— **Lietuvių Tautiniai Namai** Chicagoje rugsėjo 17, šeštadienį, minės veiklos 20 metų sukaktį. 6:30 val. vak. banketas savuose namuose. Programoje trumpa veiklos apžvalga, meninė dalis, vakarienė. Meninę programą atliks solistai Margarita ir Vacys Momkai ir aktorė Zita Kevalaitytė-Visockienė. Šokiams gros Ąžuolo Stelmoko orkestras.

— **Pedagoginis lituanistikos institutas Chicagoje** kviečia visus šių metų aukštesniųjų mokyklų abiturientus arba panašaus lituanistinio išsilavinimo asmenis įstoti į Pedagoginį institutą. Studentų registracija rugsėjo 10, paskaitos prasideda rugsėjo 17.

Our Sunday Visitor rugpjūčio 21 d. laidoje prisiminė kun. Alfonsą Svarinską, pavadino jį raktine figūra tikinčiųjų teisėms ginti, suminėjo jo nuteisimą, kalinimo datas, kad jis dabar išleistas išvykti į V. Vokietiją. Drauge prisimintas ir kun. Sigitas Tamkevičius.

— **Rasa Razgaitienė**, Americans for Due Process kordinatorė, kalbėjo apie OSI Pabaltiečių Jaunimo stovykloje Pennsylvanijoje rugpjūčio 13. Po pristatymo ji rodė jos paruoštą anglų kalba vaizdajuostę "Rebirth of a Nation" apie liepos 9 d. Vingio Parko manifestaciją. Šią 18 minučių vaizdajuostę ji suprojektavo ir įgyvendino naudojantis Juozo Bružo susuktu filmu iš to įvykio. Juostos redagavimo darbus atliko profesionalas Vytautas Navickas. Juosta duoda daug informacijos ne tik apie dabartinius Lietuvos įvykius, bet taip pat supažindina su istorine perspektyva. Paaiškinimų konsultantas buvo Lietuvių Informacijos Centro Washingtono skyriaus vedėjas Viktoras Nakas. Jaunimas gyvai reagavo ir į OSI temą ir į rodomus dabarties įvykis Lietuvoje.

— **Adolfas Markelis** rugpjūčio 28 mirė savo namuose Cicero, Ill. Velionis buvo gimęs 1921 gegužės 16 Elvenių km., Zarasų apskr. Lietuvoje ir Austrijoje mokytojavo. Atvykęs į JAV, studijavo inžineriją Technologijos institute Chicagoje. Noveles spausdino Ateityje ir Drauge. Išleido novelių rinkinį "Nebaigtoji simfonija" (1981).

— **Juliaus Baniulio (J. Banning)**, Amerikos lietuvių laikraštininko ir poeto, sūnėnas ieško savo tetos Marytės Baniulytės Adams ir jos vaikų, savo pusbrolių Billy, Ernest ir Teodoros, gyvenusių East Chatham, N.Y. Jie patys arba apie juos žinantieji prašomi pranešti adresą Darbininko redakcijai.

— **Nauji Darbininko skaitytojai:** A. Linartienė, Woodhaven, N.Y., A. Petraitis, Richmond Hill, N.Y. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojame užsakytojams. Naujiems skaitytojams Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 15 dol. Atnaujinant — visiems 20 dol. metams.

JUNO BEACH, FLA.

Linas Staškūnas po inkstų operacijos mirė širdimi rugsėjo 3 vakare. Palaidotas rugsėjo 7. Liko žmona Apolonija, trys sūnūs ir viena dukra.

Velionis buvo uolus bendruomenininkas, kurį laiką pirmininkavo LB Juno Beach apylinkei, talkino kitom organizacijom, šiaip organizavo lietuvišką kolonijos gyvenimą.

VERTINGOS MENIŠKOS KNYGOS

Monografija apie dail. Adalbertą Staneiką Lithuanian Artist and Diplomat. Apie jo gyvenimą rašo Feliksas Andriūnas, artimai dailininką pažinęs, cituojami lietuvių diplomatų atsiliepimai, jo kūrybą aptaria Paulius Jurkus. Įdėta 23 spalvotos reprodukcijos ir daug nespalvotų reprodukcijų, įvairių paveikslų ir piešinių. Albumas turi 156 puslapius įrištas į kietus viršelius, išleistas gražiai ir skoningai. Kaina — 30 dol.

Rainer Maria Rilke — Sakmė apie Korneto Kristoforo Rilkės meilę [illegible] mirtį. Vertė Henrikas [illegible] iliustravo Telesforas Valius. Išleido Algimanto Mackaus kn[illegible]leidimo fondas. Autorius yra žymus vokiečių poetas, į lietuvių kalbą išvertė irgi žymus poetas Henrikas Nagys. Iliustravo irgi, žymus lietuvių grafikas Telesforas Valius. Dalis iliustracijų yra medžio raižiniai. Kaina — 12 dol.

Dail. Povilo Puzino monografija su Fr. Whitaker įvadu. Reprodukcijos spalvotos, išleista labai gražiai. Kaina 20 dol.

Jurgio Juodžio — TAUTOS KELIU, paveikslai sukurti jo stiliumi, beveik visi spalvoti, temos ištisai lietuviškos. Kaina 7 dol.

Monografija apie dail. Juoza Bagdoną, parašė ir suredagavo Paulius Jurkus, daug nespalvotų reprodukcijų. Kaina — 5 dol.

Darbininko administracijoje dar gaunama anglų kalba šie leidiniai: — A Radiance in the Gulag, 6 dol. — N. Sadūnaitės. Lithuanians in America by A. Skučas, 8 dol.; Samogitia by Ch. T. Pichel, 8 dol.; The Baltic Nations by B. J. Kaslas, 12 dol.; The USSR-Germany Aggression Against Lithuania by B. J. Kaslas, 15 dol.; When the Soviets Came... by R. Raid, 12 dol.; Lithuania Minor by M. Brakas, 10 dol.; Dr. Alexander Carolus Curtius, 4 dol. Persiuntimui pridedama po 1.50 dol. už knygą. Šios bei kitos knygos, plokštelės ir įvairūs suvenyrai gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Į Palangą ir į Klaipėdą ekskursijos su pernakvojimu bus galimos kiekvienai grupei, taip pat dienos ekskursijos į Panevėžį ir į Druskininkus.

1988 M KELIONĖS Į LIETUVĄ

14 DIENŲ KELIONĖS SU 10 DIENŲ LIETUVOJE
14 dienų — Lietuva, Suomija

Kelionė 103 — lapkričio 3 - 16 — $1,349
Kelionė 128 — gruodžio 28 — sausio 11 — $1,629
Naujų Metų sutikimas, Vilniuje 11 naktų, Helsinky 1

Baltic Tour patarnauja sudarant jūsų artimiesiems dokumentus viešnagei pas jus.

Nuperkamos mašinos ir kitos dovanos užsienio valiutos parduotuvėse Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje.

Taip pat pradedame naują paslaugą, statant paminklus jūsų mirusiems giminaičiams Lietuvoj.

Dėl brošiūros ir daugiau informacijos kreiptis:

BALTIC TOURS
SUITE 4
77 OAK STREET
NEWTON, MA 02164
617 965 - 8080

AIDAI — vienas geriausių kultūros žurnalų išeivijoj. Ar juos prenumeruoji?

BRIDGES — žurnalas lietuviškomis temomis anglų kalba. Metinė prenumerata 10 dol. Administracijos adresas: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

ĮDOMŪS LEIDINIAI

L. Andriekaus, Atmink mane, Rūpintojėli, poezija, 8 dol.

L. Andriekaus, Balsai iš anapus, premijuota poezija, 8 dol.

A. Kerulio, J. Prunskio ir M. Valiukėno, Lietuviai tautininkai komunistų kankiniai, 7 dol.

J. Keliuočio, Dangus nusidažo raudonai, 12 dol.

K. Girniaus, Partizanų kovos Lietuvoj, 10 dol.

A. Rubšio, Islamas, religija, kultūra, 5 dol.

M. Blyno, Lietuvos senovės palikimas, 5 dol.

V. Nemunėlio, Mažųjų dienos, 8 dol.

J. Gintaro, Žodžiai nuo Nemuno, eilės iš Lietuvos, 8 dol.

K. Grigaitytės, Marių vėjui skambant, poezija 4 dol.

M. Vities, Neparašyti laiškai, eilės iš Lietuvos 3 dol.

A. Rūtos, Daigynas, romanas. 12 dol.

J. Gliaudos — Atolas — Koralų sala, romanas. 11 dol.

N. Sadūnaitės KGB akiratyje, 5 dol.

Alės Rūtos — Žvaigždė viršum girios, romanas, 5 dol.

A. Gailiušio, Savanorio duktė, romanas. 9 dol.

A. Gailiušio, Visaip atsitinka, novelės, 4 dol.

J. Gliaudos, Kovo ketvirtoji, apybraiža apie šv. Kazimierą. 4 dol.

J. Kaributo — Kelionė aplink pasaulį, 4 dol.

Alės Rūtos, Margu rašto keliu. 10 dol.

Z. Rauliničio, Kelias į sostą. 10 dol.

Z. Raulinaičio, Grobio ir naikinimo žygis. 9 dol.

A. Budreckio, DLK Algirdas. 16 dol.

J. Audėno, Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai. 15 dol.

J. Miškinio, Lietuva ir Vilnius pavergėjų sūkuriuose. 5.50 dol.

V. Sruogienės, Lietuvos steigiamasis seimas. 5 dol.

Č. Grincevičiaus, Vidudienio varpai. 4 dol.

P. Jurkaus, Juodvarniai, pasaka-poema. 5 dol.

K. Alméno, Sauja skatikų, romanas. 10 dol.

K. Alméno, Lietingos dienos Palangoj, romanas. 10 dol.

J. Vaišnio, Praktinė Lietuvių kalbos vartosena. 9 dol.

J. Rūtenio, Vaivos Juosta, eilės ir dialogai. 6 dol.

Šios ir kitos lietuviškos knygos, plokštelės ir suvenyrai gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Darbininko administracija labai prašo skaitytojų, kurie dar neapsimokėjo prenumeratos už 1988 metus, atsiųsti kiek galima greičiau privalomą mokestį. Pagal pašto reikalavimus turime sustabdyti laikraščio siuntimą į skolą. Visi, neapsimokėję prenumeratos, yra atvirukais paraginti atsilyginti. Laukiame atsiliepiant be kito raginimo. Kortelių siuntinėjimas raginant net keletą kartų reikalauja laiko ir išlaidų. Už greitą atsiliepimą nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Bent vieną lietuvišką knygą perskaityk kas mėnesį!

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

Remkime Tautos Fondą ir padėkime finansuoti ELTA biuletenių leidimą šešiomis kalbomis. Jie pasiekia visą laisvąjį pasaulį, informuodami apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Neužmirškime Lietuvos Laisvės Iždo, pagerbdami savo artimuosius ir jų atminimą. Aukos Tautos Fondui nurašomos nuo federalinių mokesčių (IRS Tax Exempt No. 51-0172223). Aukas siųsti adresu: Tautos Fondas, Lithuanian National Foundation, Inc., P. O. Box 21073. Woodhaven, N.Y. 11421.

SVARBŪS KOMPLEKTAI

Juozo Brazaičio Raštai. Redagavo A. Skrupskelienė ir Č. Grincevičius. 6 tomai įrišti į kietus viršelius. Kiekvienas tomas kainuoja po 16 dol., persiuntimui pridedama po 2 dol. už tomą. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Bronius Kviklys — "Lietuvos bažnyčios". Stambiuose atskiruose tomuoe Telšių, Panevėžio, Kaišedorių vyskupijos, Kauno, Vilniaus arkivyskupijų I ir II tomai. Kiekvieno gausiai iliustruoto ir įrišto tomo kaina 23 dol. Persiuntimui pridedama po 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

DARBININKO SKAITYTOJAM

SKAITYTOJAM palengvinti išsiųsti prenumeratą dedamas šis lapelis. Prašome jį iškirpti, užpildyti ir pasiųsti adresu: **DARBININKAS 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.**

Prašau pratęsti prenumeratą 1988 metam.

Vardas ir pavardė ....

Adresas ....

DARBININKAS naujiem skaitytojam pirmuosius metus kainuoja tik 15 dol. Visiem kitiem prenumerata — 20 dol. metam.

Siunčiu už prenumeratą $.....
Už kalendorių $.....
Spaudai paremti $.....

INTERNATIONAL INDUSTRIES

Algis Grigas, pirmininkas

NAUJAS PATARNAVIMAS

NORINTIEMS APRŪPINTI ARTIMUOSIUS LIETUVOJE

Jūsų giminės bei artimieji gali netrukus sėdėti už naujos Volgos ar Žigulių vairo! Arba: be palydovo, jiems patogiu laiku gali apsipirkti užsienio valiutos parduotuvėje Vilniuje, Kaune ar Klaipėdoje už jūsų nurodytą sumą.

Kreipkitės — atsakysime visus jūsų klausimus.

International Industries
10401 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
Telefonas: (312) 430-0074

GT INTERNATIONAL

G.T. International dėkoja visiems savo klientams, kurie įgalino šios įstaigos augimą ir patarnavimų plėtimą. Kviečiame visus su mumis keliauti šiais metais.

G.T. INTERNATIONAL Dėkoja visiems klijentams prisidėjusiems prie sėkmingo 1988 metų kelionių į Lietuvą sezono.

G.T. INTERNATIONAL tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.

G.T. INTERNATIONAL padeda sudaryti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

G. T. INTERNATIONAL padeda sudaryti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

JEI NORITE PAMATYTI PASAULĮ, KREIPKITĖS Į G.T.!

G.T. International tvarko visus kelionių reikalus oro, vandens ir sausumos keliais. Turizmui ar biznio kelionei kreipkitės pas mus.
G. T. International padeda sutvarkyti iškvietimo dokumentus artimiesiems iš Lietuvos.

G.T. INTERNATIONAL, INC. 10401 SOUTH ROBERTS ROAD
PALOS HILLS, ILLINOIS 60465 TEL.: (312) 430-7272

DĖMESIO VISIEM: KASOJE yra žymiai pakelti santaupų certifikatų nuošimčiai! Pasiteiraukite ir perveskite certifikatus iš kitų bankų į lietuvišką KASĄ.

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

Čia galite gauti:
- Lietuviškas VISA korteles
- Pinigines perlaidas
- Čekių sąskaitas
- Taupymo sąskaitas
- Įvairias paskolas

—Visos santaupos Federalinės agentūros apdraustos iki 100.000 dol.—

KASOJE taip pat galite mainyti čekius, pervesti Social Security indėlius, atidaryti arba perkelti IRA fondus ir atlikti kitus bankinius reikalus.

Jūsų laukia lietuviškas patarnavimas, maloni nuotaika ir naudinga ateitis

Naujas K A S O S adresas: 86 - 21 114th Street. Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

SOLISTĖS BIRUTĖS ALEKSAITĖS KONCERTAS KENNEBUNKPORTE

Pirmoji rugpjūčio mėnesio savaitė šioje vasarvietėje buvo baigta trečiu koncertu, kurį vasarotojai dėmesingai išklausė rugpjūčio 6, šeštadienio vakarą, didžiojoje vasarvietės salėje.

Į šios vasarvietės koncertų seriją visada buvo pakviečiama viena solistė. Daug kartų čia koncertavo Daiva Mongirdaitė. Dabar ieškant naujų talentų, naujų vardų ir veidų, buvo pakviesta solistė Ona Birutė Aleksaitė iš Bostono.

Solistė prieš keliolika metų yra atvykusi iš Lenkijos. Ji yra kilusi iš Punsko krašto. Varšuvoje baigė muzikos studijas. Į Bostono konservatoriją atvyko gilinti studijų. Čia užsiliko. Anksčiau yra koncertavusi šen bei ten, paskui buvo lyg nutilusi. Dabar vėl dirba atsidėjusi su kompozitoriumi Jeronimu Kačinsku. Jis jai įkvėpė drąsos, sustiprino ir išvedė į koncertų sceną. Ji turi švelnų, gražiai valdomą balsą, jautrią interpretaciją ir gražiai bei patraukliai atrodo scenoje.

Šiame koncerte solistė atliko šią programą: Arieta-Rigiadose, Odorose — Alessandro Scarlatti, Žvaigždelės droviai mums spindėjo — Piotr Tchaikovsky, Žvaigždėta naktis — Claude Debussy, Nėra šalies — Jeronimo Kačinsko, Rūtelių daržas — K. V. Banaičio, Oi aš vakar vakarėlį — K. V. Banaičio, Rūpinosi motinėlė — J. Tallat-Kelpšos. Pabaigai ištraukos iš operų: Ave Marija iš Otello, — G. Verdi, Arija iš op. Giulio Sabino— G. Sarti, Cherubino arija iš Figaro Vestuvės — W. A. Mozart.

Labai jautriai ir gražiai jos dainavimą pianu palydėjo kompozitorius Jeronimas Kačinskas. Programą apibūdino ir pravedė Elena Vasyliūnienė.

Koncertas praėjo jaukioje pakilioje nuotaikoje. Svečių buvo atsilankę ir iš Bostono. Po koncerto toje pačioje salėje buvo įprastinės vaišės. Visi palinkėjo solistei sėkmingai reikštis koncertų salėse ir dirbti, dirbti. (p.j.)

ELIZABETH, N.J.

Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapija Elizabeth, N.J., pramato tokius artimiausius įvykius:

Altoriaus draugija organizuoja keturių dienų — nuo rugsėjo 10 iki rugsėjo 13 — ekskursiją į lietuvių pranciškonų sodybą — kurortą Kennebunkport, Maine.

Altoriaus draugijos nariai ir draugai rugsėjo 17, sekmadienį, bendrai dalyvaus mišiose ir Šiluvos Marijos pagerbimo pamaldose 5:30 val. popiet. Po to bus itališko stiliaus vakarienė su vynu parapijos salėje. Asmeniui — 4 dol.

Šv. Pranciškaus koplytėlė parapijos rožių sode jau užbaigta ir bus dedikuota paskutinio laiko stambesniems geradariams: Anna Ryan, Vera Arevičius ir Winifred Boyle. Šventinimo apeigos vyks arba rugsėjo 17, sekmadienį, kai bus Altoriaus draugijos mišios ir pietūs, arba spalio 2, sekmadienį, kai bus Moterų Sąjungos mišios ir pietūs. Komitetas palaiminimo apeigoms yra pakvietęs naująjį Newarko vyskupą. Laukiama jo sutikimo.

Naujų metų sutikimo balius, rengiamas parapijos komiteto, įvyks gruodžio 31, šeštadienį. Renkamasi 7:30 val. vak. Vakarienė bus pradedama 8 val. vak. Šokiams gros orkestras. Įėjimo kaina 35 dol. asmeniui. Pelnas bus skiriamas parapijos naudai.

Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijai vadovauja klebonas kun. Petras Žemeikis, jam talkina kun. Juozas Pragulbickas ir dijakonai Henry Keturwitis ir Anthony Samalonis.

William Senkus

Įvairius spaudos darbus atlieka pranciškonų spaustuvė Brooklyne. Skambinti 718 827-1350.

BOSTONO ŽINIOS

Juodo kaspino diena

Paskubom susidaręs Juodojo kaspino lietuvių komitetas per trumpą laiką įstengė gerai suorganizuoti Stalino-Hitlerio pakto 49 metų sukakties demonstraciją, kurį įvyko rugpjūčio 23 nuo 12 iki 2 v. popiet aikštėje prie miesto v-bos namų. Susirinko 300-400 lietuvių, latvių, estų, ukrainiečių, lenkų ir kitų su vėliavomis ir daugybe įvairių plakatų.

Demonstracijai sumaniai ir energingai vadovavo Jonas Stundžia, Jr. iš Lawrence ir Gita Kupčinskienė iš Walpole. Pagrindinę kalbą pasakė Ignas Budrys, buvęs LB apylinkės pirmininkas Hartforde, dabar atsikėlęs į Hopkinton. Taip pat kalbėjo latvių, estų ir lenkų atstovai.

Demonstracijoje buvo klausiama, — "Ko mes norime?" Demonstrantai į tai galingai atsakė "Laisvės Lietuvai, Latvijai, Estijai". — "Kada mes to norime?" — buvo kitas klausimas. — Visi galingai atsakė — "Dabar"!

Prie kalbėtojų tribūnos stovėjo grandinėm surakintos tautiniais drabužiais apsirengusios lietuvė, latvė ir estė. Jos ir simbolizavo pavergtas tautas — Lietuvą, Latviją, Estiją.

Invokaciją sukalbėjo kun. I. Gedvila iš Providence, R. I., Šv. Kazimiero parapijos klebonas Perskaityta Bostono burmistro R. Flynn proklamacija, skelbianti rugpjūčio 23 Juodojo kaspino diena.

Demonstracija reikalavo atšaukti Stalino-Hitlerio paktą ir atstatyti Baltijos tautų laisvę.

Kitą dieną demonstraciją aprašė Bostono laikraščiai — Boston Globe ir Boston Herald, vaizdžiai buvo parodyta ir 5-tojo kanalo žiniose.

Susirikimas su Lietuvos persitvarkymo atstovu

Gintaro Karoso rūpesčiu ir pastangomis rugpjūčio 24 Bostono Liet. Piliečių draugijos užkandinėje įvyko susitikimas su "Gimtojo krašto" redaktoriumi Algimantu Čekuoliu, vienu iš pagrindinių persitvarkymo Lietuvoje sąjūdžio atstovu. Prisirinko pilna salė žmonių.

Pradžioje buvo parodyta vaizdajuostė iš liepos 9 demonstracijų Vingio parke Vilniuje, rašytojas Antanas Gustaitis supažindino su Algimantu Čekuoliu, kuris padarė platų pranešimą apie dabartinius įvykius Lietuvoje, organizuojamas ten masines demonstracijas, jų siekius, reikalavimus, laimėjimus, kaip Lietuvos trispalvės, himno, kitų tautinių ženklų draudimo atšaukimą. Bet persitvarkymo siekiai dar didesni. Į juos įeina pilnas savarankumas ekonominėje ir kultūrinėje srityje, autonomija politinėje plotmėje, demokratinis tvarkymasis, o ypač lietuvių kalbos paskelbimas valstybine kalba.

Po pranešimo Algimanto Čekuolis atsakinėjo į keliamus klausimus. Jo pagrindinė mintis — persitvarkymas nėra opozicija. Jis kovoja prieš stalinizmo terorą ir jo palikimą. Prie Sąjūdžio priklauso įvairių pažiūrų lietuviai, kuriem rūpi lietuvių tautos ateitis.

Rugpjūčio 25 televizijos 44 kanalo vakarinėse žiniose dalyvavo Algimantas Čekuolis. Buvo diskutuojama apie persitvarkymą Sovietų Sąjungoje ir Baltijos valstybėse. Programą vedė nuolatinis tos programos vedėjas ir Nina Tumarkin iš rusų tyrimo centro Harvardo universitete.

Programoje A. Čekuolis pareiškė, kad persitvarkymą trukdo stalinistai. Persitvarkymas Baltijos valstybėse nėra patenkinamas. Jis turėtų būti greitesnis ir stipresnis, suteikiant toms valstybėms daugiau suverenumo, grąžinant joms demokratinį tvarkymąsi, paskelbiant jose valstybine kalba tų kraštų kalbas.

Laisvės Varpo koncertas

Laisvės Varpo koncertas bus rugsėjo 25 d. 3 v. popiet So, Bostono Liet. Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

— **Lietuvių tautodailės paroda** atidaryta rugsėjo 6 Robart's Library — universiteto bibliotekoje, 140 St. George St., Toronto. Paroda tęsis visą rugsėjo mėnesį. Parodą suruošė lietuvių Tautodailės Instituto Toronto skyrius, kurio pirmininkė yra Aldona Vaitonienė.

— **"Antro kaimo"**, teatralinio ansamblio, **sukaktuvinis 25 m. spektaklis, dalyvaujant šiandieniams ir veteranams vaidintojams, įvyks lapkričio 26 ir 27** Chicagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Solistas Benediktas Povilavičius

Šiemet šiame rudens koncerte programą atliks operos solistė Audronė Gaižiūnienė, sopranas, iš Chicagos, ir vietinės meno pajėgos, — solistas Benediktas Povilavičius ir pianistas dr. Saulius Cibas. Koncerto proga leidžiama programos knygutė su rėmėjų pavardėm bei skelbimais.

Vaizdajuostė iš demonstracijų

Feliksas Kontautas iš So. Bostono pagamino vaizdajuostę iš Juodojo kaspino demonstracijų, kurios buvo rugpjūčio 23 prie miesto valdybos namų. Tai bus įdomus ir brangus dokumentas ateičiai.

Nauja choro vadovė Brocktone

Brocktono lietuvių Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Petras Šakalys pakvietė Jūratę Lalienę būti tos parapijos vargoninke ir choro vadove. Ji muzikos mokslus yra baigusi Lietuvoje. Savo darbą pradėjo. Jos vadovaujamas choras giedojo rugsėjo 5 Nukryžiuotojo Jėzaus seserų vienuolyno koplyčioje. Tomis mišiomis buvo pradėtas tradicinis Darbo dienos piknikas.

RENGINIAI

Rugsėjo 10, šeštadienį, 7 val., vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje ir rugsėjo 11, sekmadienį, 10:15 val. ryto Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, So. Bostone Tautos šventės minėjimas. Rengia LB Bostono apylinkė.

Rugsėjo 17, šeštadienį, 6:30 val. vak. So. Bostono Lietuvių Piliečių d-jos trečio aukšto salėje lietuviškų filmų vakaras. Rengia So. Bostono Lietuvių Piliečių d-ja.

Rugsėjo 25 d. 3 v. popiet — Laisvės Varpo rudens koncertas So. Bostono Liet. Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

Spalio 2 — gobelenų ir dailės darbų paroda. Rengia Lietuvių Tautodailės Instituto skyriaus valdyba.

Lapkričio 5 d. 6:30 val. vak. Balfo 72 skyriaus pobūvis Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass.

Lapkričio 13 — Henriko Nagio poezijos rečitalis. Rengia Lietuvių Tautodailės Instituto skyriaus valdyba.

Lapkričio 19 d. 6:30 val. vak. Martyno Jankaus šaulių kuopos veiklos 30 metų saukakties minėjimas Sandaros salėje, 30 Intervale St., Brockton, Mass.

Lapkričio 20 Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje ir salėje po bažnyčia Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone rengia Lietuvos kariuomenės šventės minėjimą.

Kovo 20, sekmadienį, 3:30 val. popiet Norwood, Mass., Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje religinis koncertas, dalyvaujant arkivyskupijos berniukų chorui.

1989 balandžio 23 — Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone metinis banketas Lantana restorane Randolphe.

Vyties kelionių agentūros ekskursantai rengiasi plaukti per Snake upę. Iš k. Jonas Gudėnas iš Clevelando, Stasys Dzikas iš Floridos, Romas Kezys — ekskursijos organizatorius iš New Yorko. Snake upė prasideda Wyoming valstijoje, eina per pietinę Idaho, Washingtono valstijoje įteka į Columbijos upę. Jos ilgis 1038 mylios.

A. A.
IRENAI LAUČKIENEI
mirus, jos sesutei, uoliai bendruomenininkei, Leontinai Jankauskienei reiškiame nuoširdžią užuojautą.

JAV LB St. Petersburgo apylinkės valdyba

Tragiškai žuvo jaunas skautas ir sportininkas
PETRAS ČEPAS
Iš Bostono

Jo tėvams, Valentinai ir Gintarui Čepams, sesutei Rasai ir visiems artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Broliai Keziai

A.A.
LINUI STAŠKŪNUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame jo žmonai Apolonijai, sūnums, dukrai ir drauge liūdime.

Bronius ir Bronė Oniūnai
Antanina Reivitienė
Paulius Jurkus

A. A.
PETRUI ČEPUI

tragiškai žuvus, jo tėvams, Gintarui ir Valentinai, seseriai Rasai, seneliams, Lidijai Čepienei, Adolfui ir Onai Ščiukams, tetai Daliai Ščiukaitei ir visiems artimiesiems reiškiame užuojautą dideliame skausme ir liūdime kartu.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Bostono skyrius

Mano Brangiam Dėdei

A. A.
Kapitonui ILDEFONSUI KRASAUSKUI

palikus šį pasaulį, jo žmonai Elenai, sūnui Liubomyrui bei dukrai Gražinai su šeimomis gilią užuojautą reiškia

Irenėjus ir Marija Krasauskai

Tragiškai žuvus
PETRUI ČEPUI,
jo tėvus, Gintarą ir Valentiną, seserį Rasą ir visus artimuosius gilias užjaučiame jų didžiajame skausme ir liūdime kartu.

LSS vyriausia skautininkė
v.s. Stefa Gedgaudienė
LSS vyriausias skautininkas
v.s. Gediminas Deveikis
Atlanto rajono vadas
v.s. fil. Romas Jakubauskas
Atlanto rajono vadeivė
s. Birutė Banaitienė
Atlanto rajono vadeiva
s. Bronius Naras

A. A.
ZINAIDAI DAUGVILIENEI

mirus, dukrai Irenai Garunkštienei ir jos šeimai reiškiame gilią užuojautą.

Dana ir Jonas Bilėnai

DARBININKAS

Redakcija. . . . . (718) 827-1352
Administr. . . . . (718) 827-1351

Spaustuvė . . . . . (718) 827-1350
Vienuolynas . . . (718) 235-5962
Vyskupas . . . (718) 827-7932
Salė (kor.) . . . . . (718) 827-9645
Salės adm. . . . (718) 235-8386

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, spalio mėn. pradžioje Romoje dalyvaus Lietuvių Katalikų Mokslo akademijos suvažiavime ir naujojo arkivyskupo Audriaus Juozo Bačkio konsekracijoje. Vysk. P. Baltakis taip pat sustos V. Vokietijoje ir pasimatys su kun. Alfonsu Svarinsku, atvykusiu ten rugpjūčio 23 iš okupuotos Lietuvos ir tremties.

Maironio lituanistinė mokykla naujus mokslo metus pradeda šį šeštadienį, rugsėjo 10, 9 v.r. Holy Child Jesus parapijos mokyklos patalpose, kampas 111 St. ir 85 Rd. Richmond Hill, N.Y. Visi, visi prašomi savo vaikus leisti į lietuvišką mokyklą!

N. Y. Alto susirinkimas bus rugsėjo 13, antradienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje. Organizacijos, norinčios dalyvauti Amerikos Lietuvių Taryboje, kviečiamos ir prašomos atsiųsti savo atstovus.

Petras Jurgėla, Lietuvos Skautų Sąjungos pirmūnas, įkūręs lietuviškąją skautiją, pats dėl sveikatos negalėjo dalyvauti septintoje tautinėje stovykloje. Stovyklai pasiuntė tik sveikinimą. Iš stovyklos vadovaujančių asmenų jis gavo gražų sveikinimą su daugybe parašų.

Patikslinome. Praeitame Darbininko numeryje buvome įdėję nuotrauką iš Vyties kelionių agentūros surengtos ekskursijos. Surašydami visų pavardes, praleidome tris. Nuo Stasio Karmazino į dešinę stovi: Eugenija Treimanienė, Kazimieras Čiurlys ir Romas Kezys, ekskursijos organizatorius ir vadovas.

Rudens balių rengia New Yorko ateitininkai. Balius bus rugsėjo 24, šeštadienį, 8 v.v. Kultūros Židinyje. Programoje pasirodys aktorė-režisierė Rasa Allan Kazlienė. Ji atliks Maironio baladę "Čičinskas". Gros brolių Kezių orkestras (Žiūr. skelbimą.).

Lietuvių pranciškonų kapitula vyks rugsėjo 13 - 16 Kennebunkport, Maine, vienuolyne. Bus renkama nauja provincijos vadovybė. Provincijos nariai balsų dauguma išrinko ir Romoje esanti vyriausia pranciškonų ordino vadovybė patvirtino į provincijolo viestą tris kandidatus: Tėv. Placidą Barių, OFM — dabartinį provincijolą, Tėv. Jurgį Gailiušį, OFM — anksčiau daugelį metų buvusį provincijolu, ir tėv. Augustiną Simanavičių, OFM — Toronto Prisikėlimo parapijos kleboną ir viceprovincijolą.

Iš Lietuvių Skautų 7-osios tautinės stovyklos Darbininko redakcijoje gautas gražus sveikinimas: "Švęsdami Lietuvių Skautų Sąjungos 70-ąjį jubiliejų, LSS vadovės , vadovai, skautės ir skautai siunčia jums sveikinimus iš 7-osios tautinės stovyklos. Mūsų mintys, darbai ir dainos stovykloje skrieja į mūsų pavergtą tėviškę". Sveikinimą pasirašė 89 įvairių laipsnių vadovės ir vadovai. Drbininko redakcija už sveikinimus nuoširdžiai dėkoja.

Šį savaitgalį "Blusų turgaus dienomis Kultūros Židinyje bus galima ne tik apsipirkti, bet ir skaniai pavalgyti, nes abi dienas apatinėje salėje veiks lietuviška virtuvė. Paraginkit amerikiečius draugus apsilankyti.

Lietuvos vyčių 152 kuopa Riverhead, N.Y., kviečia visus Lietuvos vyčius ir jų draugus dalyvauti rugsėjo 18, sekmadienį, organizacijos 75 metų sukakties minėjime. Festivalis vyks American Legion Hall patalpose, 121 Third St., Greenport, L. I., N.Y., nuo 1 iki 6 val. vak. Įeinant aukojama 2 dol. suaugusieji ir 1 dol. vaikai. New Yorko tautinių šokių grupė Tryptinis šoks tautinius šokius, o bendriems šokiams gros Joe Thomas orkestras. Bus galima nusipirkti lietuviško maisto, įvairių rankdarbių, kepinių, šviežių vaisių ir daržovių. Iš Maspetho Lietuvos vyčių 110 kuopa organizuoja autobusą, kuris nuo V. Atsimainymo bažnyčios išvyks 11 val. ryto. Kaina 11 dol. dėl rezervacijų skambinti Helen Matulionis 718 326 - 3398. Naudojant automobilį, važiuoti Long Island Expressway iki paskutinio išvažiavimo nr. 73 ir tęsti kelionę iki Greenport.

Redakcijoje lankėsi dr. Birutė Paprockienė su savo anūku Dariumi Novickiu iš San Francisco, Calif. Kadaise dr. Vaclovo ir Birutės Paprockų dukra Kristina ištekėjo už Sigito Novickio, sūnaus Birutės ir Antano Novickių, gyvenusių tada Richmond Hill, N.Y. Jaunavedžiai išsikėlė gyventi į San Francisco. Jie turi keturis vaikus. Visi vaikai reiškiasi Lietuviškoje jaunimo veikloje. Darius rengiasi būti marinu.

Metinis KASOS suvažiavimas Marco Island, Floridoje, šiemet įvyks lapkričio 11 ir 12 dienomis. Kviečiami visi KASOS skyrių tarnautojai, skyrių vedėjai ir direktoriai dalyvauti šiame darbo ir poilsio suvažiavime, o tai pat kviečiami ir visi kiti, kas tik nori už nedidelę kainą praleisti kelias dienas ar visą savaitę šiltame ir saulėtame pietinės Floridos pajūry. Suinteresuoti viešbučio kambarius prašomi užsisakyti pas V. Alksninį 718-441-6799, o dėl kelionės planų skambinti R. Keziui 718-769-3300.

Savo vaikams, kurie išsikelia gyventi į kitus miestus, užsakykite Darbininką!

JAUNIMO SĄJUNGOS SUSIRINKIMAS

Rugsėjo 16, penktadienį 7:30 v.v. Kultūros Židinio posėdžių kambaryje įvyks pirmas šių metų New Yorko Lietuvių Jaunimo Sąjungos susirinkimas.

Senoji valdyba supažindins su praeitų metų veikla ir taip pat su kaikuriais neužbaigtais projektais, kurie patys yra vertingi. Taip pat šiame susirinkime bus renkama nauja valdyba.

Visi, kurie norėtų prisidėti prie Jaunimo Sąjungos veiklos, arba kandidatuoti į valdybą, maloniai kviečiami atsilankyti į šį susirinkimą.

Pagrindinis Jaunimo Sąjungos užsimojimas šiais metais bus įtraukti daugiau jaunimo į valdybą ir į mūsų veiklą. Kai kurie senos valdybos nariai pasitraukė iš pareigų, tad reikia naujų narių, naujo kraujo ir naujų veiklos planų.

Tad kviečiame visą New Yorko ir apylinkių jaunimą atsilankyti į šių metų pirmąjį susirinkimą. Pagal statutą prie Jaunimo Sąjungos priklauso visas lietuviškos kilmės jaunimas nuo 16 iki 35 metų amžiaus.

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje centro įstaigai reikalingas tarnautojas ar tarnautoja. Skambinti 212 563 - 2210.

Ieškomi: Boreiša Vaclovas ir Boreišaitė Liucija, Adomo, gyvenę ar gyveną Brooklyn, N.Y. Jie patys arba apie juos žinantieji prašomi pranešti Darbininko redakcijai.

Parduodu gražų, modernų kondominijumą, 5 kambarių, su dviem voniom, vienas blokas nuo vandenyno St. Petersburgh Beach, Fla. Tel. 813 360- 3261.

Lietuvių Atletų Klubas, norėdamas palengvinti sportininkų kelionę į Australiją, kur vyks pasaulio lietuvių sporto šventė, rengia keletą renginių jų kelionei paremti. Vienas iš tų renginių bus "blusų turgus" rugsėjo 10-11 Kultūros Židinyje.

Visi galės nusipirkti įdomiausių suneštų daiktų. Kitas renginys bus spalio 1. Šio renginio programą atliks Montrealio mergaičių choras "Pavasaris". Į šį koncertą labiausiai kviečiamas jaunimas.

New Yorko šaulių kuopa buvo paskelbusi literatūros konkursą, kurį laimėjo rašytoja Alė Rūta už romaną "Mėlyno karvelio šviesa". Romano rankraštis dabar yra pas kuopos valdybos pirmininką K. Miklą. Nesant sąlygų čia įteikti 1000 dol. premiją, pirmininkas ją nuvežė į Los Angeles. Mėgino ten susisiekti su autore, bet nepavyko. Tada jis premiją paliko pas J. Daumanto šaulių kuopos pirmininką Juozą Požėrą. Premija bus įteikta Alei Rūtai prie pirmos progos, kai ten bus koks didesnis renginys, kuriame dalyvaus šaulių kuopa.

PAŽINKIME LIETUVIŠKUS TALENTUS

Rasa Allan Kazlienė, kuri atliks programą ateitininkų ruošiamame Rudens baliuje rugsėjo 24 d. Kultūros Židinyje, New Yorko lietuviams yra dar mažai pažįstama. Čia trumpai apie ją.

Aktorė ir režisierė Rasa Allan Kazlienė nuo 1970 metų dirba New Yorko Broadway ir Off-Broadway profesiniuose teatruose ir dėsto dramą American Academy of Dramatic Arts ir H. B. konservatorijose. Ji pakartotinai gastroliavo JAV Valstybės departamento Kultūrinių mainų programoje Europoje, Artimuose Rytuose ir Islandijoje. Yra ir režisavusi įvairius pastatymus New Yorke ir Massachusetts "Smith" kolegijoje. Savo teatrinę karjerą pradėjo Arlauskaitės—Mikšienės dramos mėgėjų grupėje Detroite.

Rasa vaidino filme "Can't Stop the Music" ir televizijos programose: CBS Arthur Fiedler Special, Straight Talk, Today Show

Rasa Lišauskaitė-Allan Kazlas

ir Wonderama. Pasirodė JAV universitetų ir simfoninių orkestrų estradose.

Rudens baliuje Rasa suvaidins Maironio "Čičinską", įvesdama savo pačios sukurtą pantomimiką ir koreografiją. Programą papildys dar trumpos humoristinės pantomimikos, trumpi vaizdeliai apie mūsų kasdieninį gyvenimą.

New Yorko ateitininkai kviečia visus lietuvius atvykti į jų rengiamą Rudens balių ir pasigrožėti Rasos Allan Kazlienės vaidyba.

Del smulkesnių informacijų apie Rudens balių žiūr. skelbimą.

KASA NAUJOJE VIETOJE

Antrame name nuo buvusios įstaigos, kur KASA ir "Litas" aštuoneris ir pusę metų dalinosi ta pačia pastoge, rugsėjo 1 dieną buvo atidaryta nauja KASOS būstinė. Įžengus pro didelio namo aukštas duris, prieš akis atsiveria erdvus ir šviesus laukiamasis. Čia pat kasininkų užtvara ir langeliai, o toliau durys ir įėjimai į kitus kambarius. Visur švaru, šviesu, moderniška. "Dabar jau atrodo kaip tikras bankas", pastebėjo ne vienas klijentas.

Persikėlimas į erdvesnes patalpas jau buvo seniai laukiamas, nes senojoj būstinėj buvo per ankšta ir KASOS bei "Lito" tarnautojai maišėsi vieni kitiem po kojų. Pasiekus 70 milijonų dol. indėlių, todėl ir buvo nupirktas šis didelis mūrinis pastatas, kuriame kadaise gyvavo Masonų organizacija. Namas buvo pagrindinai viduje atremontuotas ir pritaikytas finansinei institucijai bei kitų įstaigų funkcijom. Remonto projektą padarė architektas Ed. Babušis, o darbo eigą organizavo ir prižiūrėjo inž. Vytautas Alksninis.

Kadangi pastatas yra trijų aukštų ir turi daug erdvės bei kambarių, jį planuojama išnuomoti ir kitų lietuvių organizacijų ar verslo įstaigų naudojimui. Čia jau numatyta pensininkų ir senelių užeiga ir Lietuvių Bendruomenės įstaiga, o rūsyje yra rengiamas lietuviškas restoranas.

KASOS prezidentas dr. Rimas Vaičaitis kviečia visus atsilankyti, susipažinti su naujomis patalpomis ir pasinaudoti įvairiais KASOS patarnavimais. Jis taip pat kviečia ir kitas organizacijas ar profesionalus apžiūrėti galimybes čia įsikurti su viltimi, kad ilgainiui šis pastatas atgaivins visos apylinkės lietuvių veiklą ir visiem užtikrins pilnesnį ir įdomesnį gyvenimą.

Naujas KASOS adresas: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418. Telefonas: 718 441 - 6401.

KASOS informacija

YARD SALE
IŠPARDAVIMAS

9 kambarių baldai, kilimai, paveikslai ir kt. Rugsėjo - September 17, 18 dienom. 442 Gibbs Pond Road, Lake Ronkonkoma, Long Island, N.Y. 718 848 - 3138.

Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo
Suffolk County, Inc.

Gegužinė

1988 m. rugsėjo 11 d. Pradžia 2 v. popiet
Church of the Resurrection sode ir salėje
(kampas Edgewater ir Mayflower Ave.,)
Smithtown, L.I., N.Y.

V. DAUGIRDAS — akordeonas ir dainos lietuviška muzika
Veiks lietuviškų valgių ir gėrimų bufetas.
Bus loterija, smagus pobūvis bendratautinėje aplinkoje
Pelnas skiriamas tautiškumo išlaikymui

Visus kviečia

A. MAČIULAITIS - pirmininkas
tel. 516 277-4390
B. Čeponis - vicepirmininkas
tel. 516 265-3851

"BLUSŲ" TURGUS

VYKS RUGSĖJO 10 - 11 NUO 10 VAL. RYTO IKI 7 VAL. VAK. KULTŪROS ŽIDINYJE

IŠPARDAVIMAS gero stovio drabužių, namų apyvartos reikmenų, įrankių, paveikslų ir t.t.

LAUKIAME visų apsilankant, rasti gerą pirkinį ir pasivaišinti namuose gamintais produktais.

PRAŠOME kas turi paaukoti įvairius dalykus gerame stovyje. Skambinti V. Jankauskienei 849 - 2260 arba A. Katinienei 846 - 1210.

PELNAS skiriamas sportininkų kelionei į Australiją.

Turgų rengia ir visus atsilankyti kviečia

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBAS

NEW YORKO ATEITININKŲ

RUDENS BALIUS

įvyks rugsėjo 24, šeštadienį, 8 v.v.
Kultūros Židinio didžiojoje salėje
361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Programoje pasirodys

aktorė ir režisierė
RASA ALLAN KAZLIENĖ,
kuri suvaidins Maironio "Čičinską".

Bus duodama:

KARŠTA VAKARIENĖ,
KILNŪS GĖRIMAI,
TORTAI IR KAVA.

— Gros BROLIŲ KEZIŲ ORKESTRAS —

Vietos rezervuojamos iš anksto iki rugsėjo 10 d.
suaugusiems — $20.00,
studentams — $17.50
Perkant prie durų —
suaugusiems — $25.00
studentams — $20.00.

Dėl informacijos ir rezervacijų skambinti:
Ginai Simonaitytei 718 843-6049 arba
Audrei Lukoševičiūtei 718 849-6083 arba
Marytei Šalinskienei 718 296-2244 arba
Pranei Ąžuolienei 718 296-1205 arba
Juozui Rygeliui 201 838-4483.

Rengia ir visus atsilankyti kviečia N. Y. ATEITININKAI

Lietuvos Vyčių
Festivalis

įvyksta rugsėjo 18, sekmadienį, nuo 1 iki 6 val. vak.
American Legion Hall patalpose, 121 Third St.,
Greenport, L.I., N.Y.
(Važiuoti Long Island Expressway, išvažiavimas 73 paskutinis)

Minima organizacijos 75 metų sukaktis
Meninėj programoj šoks TRYPTINIS, , New Yorko tautinių šokių ansamblis
vadovaujamas J. MATULAITIENĖS
Bendriems šokiams gros JOE THOMAS orkestras

Lietuviški audiniai, gintaras, rankdarbiai, margučiai ir kita

Įėjimas 2 dol., vaikams — 1 dol.
Festivalį rengia, globoja ir visus atsilankyti kviečia

Lietuvos Vyčių 152 kuopa, Riverhead, N.Y.